

**Tarnów wygra
ze smogiem s. 4-5**

**Złoci
małżonkowie s. 16**

**Autyzm
to nie wyrok s. 24**

MIESIĘCZNIK MIEJSKI

ISSN 2080-296X

TARNÓW.PL

listopad

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY NR 11 (116)

**Dumni
z Tarnowa s. 6-14**

FOTORELACJA

Fot. A. Gawie

W Centrum Sztuki Mościce odbywał się 8. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca SCENA OTWARTA, popularyzujący dokonania teatru tańca i zwracający uwagę na niezwykle środowisko twórców sztuki tańca. Festiwal był także miejscem wymiany doświadczeń, współuczestniczenia w tańcu terapeutycznym, w konfrontacji konkursowej i w mistrzowskich konsultacjach.

W ROLACH GŁÓWNYCH

Mateusz Rękas i Jacek Bogdański, zdobywcy Pucharu Gordona Bennetta

Tarnowianin Mateusz Rękas i mieszkający w Warszawie Jacek Bogdański triumfowali w 62. edycji najbardziej prestiżowych zawodów balonowych, Pucharu Gordona Bennetta (uczestniczyło w niej 20 balonów z 11 krajów). Polacy od startu w Bernie lecieli dwa dni i ponad dziesięć godzin, by po pokonaniu dystansu 1145,29 kilometrów wylądować w okolicach Ostródy. Od drugiej załogi nasz zespół okazał się lepszy o blisko 230 kilometrów. Mistrzostwa Świata FAI balonów gazowych, czyli Puchar Gordona Bennetta, to najstarsze i jedno z najbardziej prestiżowych wydarzeń lotniczych. Po raz pierwszy zostały zorganizowane przez amerykańskiego milionera i entuzjastę sportów ekstremalnych, Gordona Bennetta w roku 1906.

(SM)

Kalendarium tarnowskie

20 LAT TEMU

Podczas pierwszego posiedzenia Rady Miasta, tarnowscy radni wybrali prezydentem Tarnowa, Józefa Rojka z AWS. Poparło go trzydziestu radnych, a piętnastu było przeciw. – *Niezbadane są wyroki boskie. Na samym początku służby chciałbym powiedzieć „W imię Boże”, „Bez Boga ani do proga”* – powiedział cytowany przez „Tarnowskie Azoty” nowy władarz miasta. Podczas tej samej sesji na wiceprezydentów Tarnowa wybrano Andrzeja Sasaka, Jacka Łabno (obaj AWS) oraz Romana Ciepiałę (UW).

15 LAT TEMU

– *Sensacyjna wiadomość o zakontraktowaniu pięciokrotnego mistrza świata, Tony Rickardssona obiegała cały Tarnów. Tony podpisał kontrakt decydujący się na warunki finansowe proponowane przez klub, ale również ma to ścisły związek ze sponsorem, którego będzie reklamował w lidze polskiej i w Grand Prix* – informował dziennikarz „Echa Tarnowa”. Młodszym kibicom przypomnieć wypada, że szwedzki żużlowiec reprezentował barwy tarnowskich „Jaskółek” w latach 1994-1996 oraz 2004-2006.

10 LAT TEMU

– *Uroczysta sesja Rady Miejskiej i Rady Powiatu Tarnowskiego, odsłonięcie tablicy pamiątkowej, apel poległych przy Grobie Nieznanego Żołnierza oraz kantata tarnowska* – tym wydarzeniami rozpoczęto w Tarnowie obchody 90. rocznicy odzyskania niepodległości - pisał „Gość Tarnowski”. Uczestniczył w nich prezydent RP Lech Kaczyński, który podczas pobytu w naszym mieście odznaczył pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski z Gwiazdą, burmistrza Tarnowa w latach 1909-1923, Tadeusza Tertila.

5 LAT TEMU

– *Według tegorocznego rankingu dziennika „Rzeczpospolita” i Centrum Monitorowania Jakości Ministerstwa Zdrowia tarnowski Szpital Specjalistyczny im. E. Szczeklika jest najlepszą lecznicą publiczną w Małopolsce i dwudziestą wśród krajowych placówek* – informował na swoich łamach tygodnik „TeMI”. W badaniu udział wzięło 256 szpitali spośród ponad 800 istniejących w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem, Szpital im. E. Szczeklika awansował w ogólnopolskim rankingu o sześć miejsc.

(SM)

Rozbudowa szkoły nr 9 i nowa przestrzeń dla kultury, czyli #tarnówsięzmienia

Rozbudowa „dziewiątki” i budowa Osiedlowego Domu Kultury na osiedlu Westerplatte – to kolejne inwestycje planowane z myślą o mieszkańcach. Pierwsze wizualizacje i projekty są już gotowe.

Koncepcja architektoniczno-urbanistyczna rozbudowy Szkoły Podstawowej nr 9 w Tarnowie zakłada budowę nowego budynku w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej szkoły i połączenie obydwu za pomocą przewiązki. **Inwestycja, możliwa do realizacji w czterech etapach, obejmuje budowę nowego budynku basenu, budowę przewiązki pomiędzy budynkiem szkoły a budynkiem basenu, nadbudowę istniejącej szkoły oraz jej rozbudowę o salę gimnastyczną, jak również przebudowę zagospodarowania terenu.** Autorzy koncepcji po dokonaniu szeregu analiz i konsultacji zaproponowali optymalne ich zdaniem rozwiązanie. – *To szansa na stworzenie zespołu szkolno-sportowego, czyli zestawienia w jednym budynku szkoły i przestrzeni dla sportu takich jak basen, sala gimnastyczne, boisko czy taras rekreacyjny umożliwiające także prowadzenie zajęć lekcyjnych* – mówi prezydent Tarnowa Roman Ciepiela.

„Dziewiątka” to najliczniejsza tarnowska szkoła podstawowa. W szkole jest aktualnie 37 klas, w których uczy się 720 dzieci. Uczniów wciąż przybywa, dlatego jej rozbudowa zarówno o sale dydaktyczne, jak i niezbędne zaplecze sportowe stały się koniecznością. – *Bardzo się cieszę, że te plany się pojawiły i mam nadzieję, że będą mogły być wdrożone. Potrzeby szkoły w tej kwestii są naprawdę bardzo duże* – komentuje Jakub Patuła, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 9. W ciągu najbliższych kilku

lat szkoła wzbogaci się zatem nie tylko o świetlicę i sale lekcyjne, ale też o nową salę gimnastyczną o zakładanych wymiarach 10x20 m umożliwiającą prowadzenie różnych form zajęć sportowych: taniec, joga, gimnastyka, badminton, siatkówka, tenis stołowy, trening kondycyjno-siłowy, ćwiczenia sprawnościowe, judo. Równie ważnym elementem ujętym w koncepcji jest modernizacja boisk zewnętrznych. Tutaj opracowana koncepcja zakłada powstanie jednego dużego boiska o wymiarach 47x25 m w miejscu istniejącego boiska asfaltowego oraz jednego małego boiska o wymiarach 24x12m, które zlokalizowane byłoby pomiędzy basenem a istniejącym budynkiem. Basen, na który uczniowie i mieszkańcy osiedla Zielonego liczą najbardziej, mieściłby się w nowym budynku a jego powierzchnia (wraz z niezbędnym zapleczem) mogłaby wynieść 953,7 m². Aktualnie rozważane są jego wymiary, przy czym każdy z analizowanych wariantów umożliwi organizowa-

nie zawodów sportowych. Kolejnym etapem prac będzie opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego.

Drugą z inwestycji, na którą czekają mieszkańcy Tarnowa, jest przebudowa biblioteki na os. Westerplatte na Osiedlowy Dom Kultury. Tutaj trwają prace nad projektem koncepcyjnym. – *Nowy budynek, który aktualnie jest projektowany, będzie spełniał podobną funkcję jak obecny tyle, że w zupełnie nowej odśrodku* – wyjaśnia architekt Agata Kita-Kosowska. **Nowy obiekt będzie parterowy, bez schodów, dostępny dla wszystkich, również dla osób niepełnosprawnych.** Będzie w nim biblioteka, ale również sale wielofunkcyjne. – *Zależy nam na tym, aby to było także miejsce spotkań, aby ludzie mogli tu wstąpić przeczytać książkę, dzieci wziąć udział w ciekawych zajęciach. Planujemy też salę multimedialną* – mówi prezydent Roman Ciepiela. Przygotowane wizualizacje w najbliższym czasie zostaną poddane konsultacjom.

(LB)

Budynek basenu przy SP nr 9. Wizualizacja

TARNÓW WYGRA ZE SMOGIEM?

Pionierski w skali kraju program podłączania budynków na starówce do miejskiej sieci ciepłowniczej, termomodernizacja budynków, likwidacja pieców, opalanych węglem i drewnem, edukacja – to działania, które miasto podejmuje dla ochrony powietrza. – Cel to Tarnów wolny od niskiej emisji – podkreśla prezydent Tarnowa, Roman Ciepiela.

Tysiąc pieców na węgiel i drewno zostało zlikwidowanych w Tarnowie przez kilkanaście ostatnich lat. Obecnie jest ich w mieście około czterech tysięcy, z czego blisko trzy tysiące mają zniknąć w do 2023 roku. Zostaną zastąpione piecami opalnymi gazem lub podłączeniem do miejskiej sieci ciepłowniczej. W tym roku, dzięki uruchomieniu dodatkowych środków z nowych programów pomocowych, wielkość dofinansowania na wymianę pieców dla mieszkańców Tarnowa przekroczyła kwotę, przeznaczoną łącznie na ten cel w latach 2005-2017.

Lekcje ciepła

Dzięki temu i innym działaniom władz samorządowych, ilość zanieczyszczeń w powietrzu od 10 lat wyraźnie maleje. Na związane z nimi inwestycje przeznaczono miliony złotych. – *Jesteśmy na ostatniej prostej w walce o czyste powietrze, ale bez podnoszenia świadomości społecznej ta walka może być nieskuteczna* – podkreśla prezydent Tarnowa, Roman Ciepiela. Zmianie świadomości mają służyć „Lekcje ciepła”, projekt edukacyjny, współorganizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej i Urząd Miasta Tarnowa. To propozycja zajęć edukacyjnych o ciepłe

Fot. L. Bielałowicz

Walce ze smogiem została poświęcona październikowa debata.

systemowym, adresowanych do uczniów pierwszych i drugich oraz czwartych i piątych klas szkół podstawowych. **Konспекty lekcji, zebrane w barwnych, atrakcyjnych graficznie i wypełnionych ciekawymi, przystępnymi podanymi informacjami książeczkach, trafiły do wszystkich tarnowskich szkół. Dzieci dowiedzą się z nich między innymi, co to jest ciepło i skąd się bierze, jak mądrze korzystać z energii, by dbać o środowisko, jak oszczędzać ciepło, skąd się bierze smog, jakie zachowania sprzyjają jego powstawaniu, jak wpływa na nasze zdrowie i jak go zwalczać.** Lekcyjnym konspektem towarzyszą ilustrowane książeczki z bajkami o Czerwonym Kapturku. W jednej z nich Czerwony Kapturek z pomocą przyjaciół tropi Czarnego Smoga i skutecznie namawia sąsiadów z osiedla, aby wybrali ekologiczne źródła ciepła. Miejskie Przedsiębiorstwo

Energetyki Ciepłej zainicjowało projekt i współtworzyło książeczki, które dostały rekomendacje Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Energii. Jak mówi prezes zarządu MPEC-u, Krzysztof Rodak, świadomość społeczna zagrożenia jest najważniejsza. – *To ona jest kluczem do życia w czystym powietrzu, a bez systemu celowanej, zorganizowanej*

1000 pieców na węgiel i drewno zostało zlikwidowanych w Tarnowie przez kilkanaście ostatnich lat

4000 pieców jeszcze działa w mieście

3000 kolejnych ma zostać zlikwidowanych w ciągu najbliższych 5 lat

W latach 90-tych 20. wieku MPEC ogrzewał niespełna milion metrów kwadratowych powierzchni mieszkań i instytucji

Teraz ogrzewa blisko 2,2 miliona metrów kwadratowych

Z krajobrazu Tarnowa w ostatnich latach zniknęło blisko 50 kotłowni

edukacji jej nie zbudujemy. Twórcy programu wierzą, że edukując dzieci, trafią do rodziców i przekonają ich do proekologicznych zachowań dla wspólnego dobra. „Lekcje ciepła” to nie pierwsza akcja edukacyjna MPEC-u. Od lat miejska spółka angażuje się w działania edukacyjne, od czterech organizuje lubiany przez mieszkańców piknik „Tarnowscy Pogromcy SMOgA”, który na dobre wpisał się już w kalendarz miejskich imprez. - *Jesteśmy prekursorem w tych działaniach i jesteśmy z tego dumni* – mówi Magdalena Drobot, rzeczniczka spółki.

Dużo już zrobiono

W początkach swojej działalności utworzone w latach 90-tych ubiegłego stulecia Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej ogrzewało niespełna milion metrów kwadratowych powierzchni. Teraz ogrzewa blisko 2,2 miliona metrów kwadratowych powierzchni. Udało się to osiągnąć dzięki rozbudowie systemu ciepłowniczego i całkowitej wymianie na nowoczesne ciepłociągi i węzły grzewcze. MPEC może się też pochwalić najnowocześniejszym systemem w kraju. W ostatnich latach z krajobrazu Tarnowa zniknęło blisko pół setki kotłowni! Kominy dymiły choćby w miejscu dzisiejszego parkingu P&R obok dworca PKP czy na terenie Zakładów Mechanicznych i przy ulicy Lwowskiej. W Tarnowie nie ma już obiektów

miasta, na placu Rybnym, ulicy Kapitulnej i Katedralnej. W przyszłym roku chcemy ogrzewać kamieniczki wokół rynku – zapowiada Krzysztof Rodak.

Groźne domowe piece

Źródłem większości zanieczyszczeń powietrza jest niska emisja, czyli domowe piece, opalane złej jakości węglem i drewnem, a nawet odpadami. Smog pojawia się od jesieni do lutego, w sezonie grzewczym. Między innymi temu tematowi poświęcona była debata pod hasłem „Czy Tarnów może być mia-

pojawił się i taki, że zrozumienie mieszkańców dla sprawy ochrony powietrza rośnie. Tarnów jest pod tym względem w lepszej sytuacji, niż inne małopolskie miasta. W ocenie Marka Kaczanowskiego, dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Tarnowa to efekt wieloletnich działań, akcji edukacyjnych, ale też wsparcia finansowego i merytorycznego, udzielanego mieszkańcom przy wymianie pieców. Obecnie urząd przyjął już 500 wniosków o wymianę pieców.

Czyste powietrze dla tarnowskich maluchów

Wszystkie tarnowskie żłobki i przedszkola zostały wyposażone w oczyszczacze powietrza. Urządzenia z czujnikami stężenia pyłów zawieszonych PM_{2,5} zainstalowano w ramach pilotażowego etapu programu poprawy jakości powietrza w żłobkach i przedszkolach, prowadzonego przez Gminę Miasta Tarnowa. W sześciu przedszkolach - nr 19, nr 24, nr 33, nr 27, nr 15 i nr 1 działają też rejestratory poziomu stężenia CO₂, temperatury i wilgotności. - *Stale monitorujemy jakość powietrza. W dniach, w których dopuszczalne normy stężenia pyłów są przekroczone, najmłodsze dzieci, najbardziej narażone na kontakt z zanieczyszczeniami, nie wychodzą na spacer* – podkreśla Bogumiła Porębska, dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa. - *To co prawda półśrodek, ale podnosi świadomość. A ona w walce ze smogiem jest najważniejsza* – podkreśla prezydent Tarnowa. Niewykluczone, że jeszcze w tym roku liczba oczyszczaczy w tarnowskich placówkach wzrośnie.

(DM)

Źródłem większości zanieczyszczeń powietrza jest niska emisja, czyli domowe piece, opalane złej jakości węglem i drewnem, a nawet odpadami. Smog pojawia się od jesieni do lutego, w sezonie grzewczym.

użyteczności publicznej, które opalane byłyby węglem, a z ciepła systemowego, miejskiego, dostarczanego przez tarnowski MPEC, korzysta już ponad 80 tysięcy mieszkańców, a także sporo obiektów użyteczności publicznej. - *To spektakularne efekty, teraz musimy to dokończyć* – mówi prezes MPEC-u. Kolejny krok to realizowany właśnie przez MPEC, pierwszy w takiej skali w Polsce, program przyłączania do miejskiej sieci ciepłowniczej budynków, położonych na starówce, gdzie zanieczyszczeń w powietrzu jest szczególnie dużo, bo w jej obrębie wciąż liczne są piece węglowe. - *Mamy historyczną chwilę. MPEC po raz pierwszy znalazł się na terenie starego*

stem bez smogu?”, zorganizowana przez Urząd Miasta Tarnowa, MPEC, LEIER i „Gazetę Krakowską”, która we wrześniu odbyła się w hotelu „Cristal Park”. Problem może rozwiązać ograniczenie palenia węglem w domowych kotłach na rzecz przyłączenia domów do sieci MPEC lub sieci gazowej oraz termomodernizacja budynków, która sprawia, że ogrzewanie jest tańsze i efektywniejsze. W debacie uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Miasta Tarnowa, MPEC-u, LEIER-a, Zakładu Ochrony Przyrody Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie, Urzędu Marszałkowskiego i stowarzyszeń, działających na rzecz czystego powietrza. Wśród wniosków z debaty

Święto wspólne i radosne

Z Marcinem Sobczykiem, przewodniczącym komitetu organizacyjnego Święta Miasta Tarnowa – Pierwsze Niepodległe – Dzień Pamięci o Zwycięskim Zrywie Niepodległościowym w Tarnowie rozmawia Daniela Motak

O czym przede wszystkim chcemy pamiętać, świętując w Tarnowie stulecie odzyskania niepodległości?

30 i 31 października 1918 roku to były dla nas, dla mieszkańców miasta, najważniejsze dni. 30 października odbyła się uroczysta sesja, zwołana przez burmistrza Tadeusza Tertila, podczas której tarnowscy radni przyjęli wniosek o oddaniu się poleceniom rządu w Warszawie. To był bardzo ważny wieczór i noc, tak samo jak wydarzenia dnia następnego, 31 października, kiedy to około godziny 6 rano, w obecności żołnierzy austriackich zaczęto zajmować ważne dla funkcjonowania miasta punkty – siedzibę żandarmerii, budynek poczty, dworzec, banki i najważniejszy z punktu zarządzania miastem – budynek starostwa przy ulicy Krakowskiej. To są daty, które chcemy teraz, po stu latach przypomnieć. Przypomnimy też ważne miejsca i ważne postacie.

W jaki sposób opowiemy o ważnych miejscach?

Choćby przez to, że w Tarnowie powstaje szlak, na którym te ważne miejsca będą zaznaczone. Jest strona internetowa „Pierwsze Niepodległe”, z której można wiele się dowiedzieć, poznać daty i fakty, prześledzić wydarzenia tamtych dni albo utrwalić sobie posiadaną już wiedzę. To nowa, wyjątkowa strona, specjalnie przygotowana w tym szczególnym roku. Ma też pełnić rolę edukacyjną, upamiętniać miejsca i postacie.

To wszystko, i nie tylko to, przypomni o miejscach i postaciach, istotnych dla nas, jako dla tych, którzy żyją w tym mieście sto lat później.

Świętowanie jubileuszu rozpocznie się uroczystą sesją Rady Miejskiej w Tarnowie i Rady Powiatu Tarnowskiego...

Nawiążemy do wydarzeń sprzed stu lat, zresztą roboczo nazywamy tę sesję „Tertilowską”. Wręczymy nagrodę Tadeusza Tertila za najlepsze prace dyplomowe o Tarnowie. To będzie już dwunasta edycja Nagrody Tertila, po raz pierwszy natomiast zostanie zaprezentowany film „Tadeusz Tertil, burmistrz niepodległości”, wyprodukowany dla TVP Historia. Prapremiera będzie mieć miejsce w tarnowskim Ratuszu, podczas uroczystej sesji.

Pan miał okazję już widzieć ten film?

Fragmenty. Myślę, że będzie bardzo ciekawy. Jego autorem jest Paweł Sroka z TVP Kraków. Są tam scenki historyczne, rekonstrukcyjne, dużo materiałów dokumentalnych... I właśnie wokół Tertila mocno się będzie koncentrował cały dzień 30 października. Zaraz po uroczystej „Tertilowskiej” sesji, około godz. 13.00 przy pasażu Tertila odsłonięty zostanie jego pomnik, a później przejdziemy na Cmentarz Stary, żeby oddać hołd legionistom, pochowanym w kwaterze piątej. Złożymy też kwiaty na gro-

bie burmistrza. W bazylice katedralnej odprawiona zostanie uroczysta msza święta z udziałem chóru Pueri Cantores i biskupa ordynariusza, a potem przejdziemy przed Grób Nieznanego Żołnierza, na rocznicowe uroczystości. Wieczór zwieńczy uroczysta, radosna gala „Tarnów – Pierwsze Niepodległe”, w czasie której wręczymy statuetkę Orła Niepodległości i inne wyróżnienia z okazji rocznicy niepodległości. Gala zakończy się fantastycznym, „tarnowskim” koncertem, którego autorem jest Paweł Bartłomiej Sidor. Specjalnie na nasze zlecenie skomponował na ten wieczór fanfarę chorałową „Tarnów Pierwsze Niepodległe”, będzie to więc prapremiera światowa. Usłyszymy też inne utwory – „Popieluszko – wolność jest w nas”, czyli fragmenty muzyki z filmu pod tym samym tytułem i największe dzieło Pawła Bartłomieja Sidora – „Pierwszą symfonię – chrzest”. 30 października to początek, równie interesująco zapowiadają się też kolejne dni.

Na wszystkie te wydarzenia zaproszeni są wszyscy mieszkańcy?

Oczywiście. Zresztą będzie tych wydarzeń znacznie, znacznie więcej. Warto sprawdzić program obchodów w internecie i śledzić ich przebieg na bieżąco. Chcemy też zaprosić mieszkańców na spacer. To jedna z przygotowanych przez nas niespodzianek...

Na czym będzie polegać?

Mamy przepiękne, okolicznościowe kartki z widokami Tarnowa i napisem „Tarnów – Pierwsze Niepodległe 1918 – 2018”, wydane specjalnie na tę okazję. Chcemy розміścić je w różnych punktach miasta, żeby mieszkańcy mogli w czasie spaceru przez miasto je zgromadzić. Jest ich sześć, są naprawdę piękne, będzie je można zbierać.

A inne niespodzianki?

Dekoracje uliczne! W specjalny sposób oświetlony zostanie ratusz, na ulicy Lwowskiej, Mickiewicza i Krakowskiej również pojawią się świąteczne białoczerwone dekoracje świetlne. Będą zdobić miasto do czasu zawieszenia dekoracji bożonarodzeniowych. Wszystkiego nie zdradzę, ale przede wszystkim chcę powiedzieć – świętujmy radośnie! Bądźmy tego dnia razem, cieszymy się z jubileuszu 100-lecia niepodległości w Pierwszym Niepodległym. Z okazji święta sięgamy po dorobek tarnowskich twórców i właśnie ich zapraszamy do współpracy, żeby podkreślić tarnowski, miejski charakter jubileuszu. Niech to będzie święto wspólne i radosne.

ZWYCIĘSKI ZRYW NIEPODLEGŁOŚCIOWY W TARNOWIE OCENIAJĄ

Piotr Dziza, pomysłodawca projektu „Pierwsi Niepodlegli”

Częstym błędem jest wrywanie tarnowskiego zrywu z kontekstu innych wydarzeń tego czasu. Tu nikt się wtedy nie ścigał o jakąś palmę pierwszeństwa! Ważna była niepodległość całego kraju. Uczestnicy zdarzeń pamiętnej, tarnowskiej nocy z 30 na 31 października 1918 r. mentalnie niepodlegli byli już wcześniej i dopiero z pewnej perspektywy czasu, zestawiając chronologię wypadków w innych częściach naszego makroregionu, zdali sobie sprawę, że zaborcze jarzmo realnie zrzucili, jako mieszkańcy pierwszego z polskich miast.

Nie możemy też zapominać, że w tym chwalebny dzieło tarnowianom pomogli ludzie wywodzący się z innych regionów, szczególnie sądecy oficerowie, ze stacjonującego wówczas w Tarnowie baonu zapasowego 20 pułku piechoty. Tarnowianie z kolei znaleźli się w awangardzie podobnych zrywów w innych miastach, przede wszystkim w Krakowie i Cieszynie.

Musimy pamiętać, że swój pionierski (jak się potem okazało) sukces spiskowcy zawdzięczali kooperacji podjętej ponad wszelkimi podziałami – geograficznymi, wiekowymi, stanowymi, światopoglądowymi... Zwykliśmy uważać, że dziś podziały w narodzie są najgłębsze w historii. Zaryzykuję twierdzenie, że sto lat temu były głębsze! **Fenomen tego, co się zdarzyło pod koniec października 1918 r., polega właśnie na chwilowym „zawieszeniu broni”, podjętym w imię realizacji marzenia, które łączyło tych na co dzień niechętnych sobie, a nawet zwalczających się ludzi.**

Nie ma w dziedzictwie tarnowskiego zrywu sprzed stu lat ważniejszego przesłania dla naszej wspólnoty, tej lokalnej, tej regionalnej i tej ogólnonarodowej. Dzieliło i dzieli nas wiele, m.in. wizje niepodległości, ale łączy Polska.

Piotr Filip, historyk

Kiedy Roman Dmowski, przedstawiciel Polski na konferencji pokojowej w Wersalu, wygłaszał swoją kilkugodzinną mowę do najważniejszych polityków zwycięskich mocarstw (kilkugodzinna, bo przemawiał po francusku i od razu powtarzał po angielsku), nie przekonywał polityków europejskich, że Polsce należy się niepodległość, bo jest cierpiącym za innych „Chrytusem Narodów”, czy „Winkelriedem Narodów” – to nikogo by w Europie nie zainteresowało.

Skupił się natomiast na logicznym argumentowaniu, dlaczego niepodległe państwo polskie stanie się ważnym elementem europejskiego ładu i bezpieczeństwa. Różne okoliczności historyczne sprawiły, że słowa Dmowskiego okazały się prorocze tylko do czasu. Inna sprawa, że nie wszystkie jego, i nie tylko jego, postulaty spełniono.

Rzeczpospolita z trudem zrastała się w jedno państwo z trzech fragmentów. **W efekcie Polska, choć szybko się rozwijająca, ale wciąż zmagająca się ze zniszczeniami wojennymi, hiperinflacją początku lat dwudziestych, światowym kryzysem i wielowiekowym zacofaniem, położona między dwoma silniejszymi od siebie państwami, obroniła swoją niepodległość na 20 lat.** To jednak wystarczyło, by na kolejne trudne lata, kiedy znowu wymazano nas z mapy Europy, utrzymać polską tożsamość. I z tego Polska międzywojenna może być dumna, niezależnie od wszystkich, niekoniecznie chlubnych, epizodów międzywojennej historii. I niezależnie od błędów naszych sojuszników, którzy sprawili, że II Rzeczpospolita stała się, jak to określił jeden z pisarzy – „strzaskaną tarczą Europy”. A dla Tarnowa okres międzywojenny to przede wszystkim budowa Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach.

Wojciech Sypek, historyk

Oceniam niepodległość Tarnowa, odzyskaną sto lat temu, z trzech perspektyw. Jako tarnowianin jestem dumny z odwagi i poświęcenia poprzednich pokoleń, z tych, co walczyli z bronią w rękę i z tych, którzy swoją miłość do Ojczyzny udowodnili codzienną pracą na rzecz społeczeństwa i gospodarki. Jako nauczyciel historii dołączam do lekcji tematykę dziejów mojego miasta z lat 1914-1918. Uwypuklam rolę Łowczówka, Operacji Gorlicko-Tarnowskiej, lokalnych ochotników do Legionów Polskich, ale też naszych dziadów i pradziadów służących w armii austro-węgierskiej, cmentarzy wojennych rozszarpanych po całej Małopolsce, wreszcie mówię o Tarnowie jako mieście Pierwszym Niepodległym. Uczniowie chętniej słuchają o swoich rówieśnikach, a takich nie brakowało sto lat temu w szeregach legionistów, peowiaków i harcerzy. **Jako historyk widzę ogrom pracy, która czeka całe środowisko, aby fenomen decydujących miesięcy 1918 r. przedstawić jak najpełniej. W tej kwestii stan naszej wiedzy jest nadal niewystarczający. Tzw. Lista Kawęckiego, nad którą pracuję, powstała już w 1931 r., a przecież dostarcza nam ona tarnowskich bohaterów niepodległości. Prezentowani są oni od kilku miesięcy na łamach „Tarnów.pl”.** Uważam też, że w przekazie medialnym punkt ciężkości powinien się przesunąć od słynnej uchwały Rady Miasta z 30 października 1918 r. w kierunku wydarzeń podczas nocy i poranka z 30 na 31 października, czyli od papierowych deklaracji w kierunku realnych czynów. Niepodległościowe uchwały pojawiły się wówczas w wielu miastach, natomiast współpraca wojskowych i cywilnych konspiratorów, z różnych środowisk, tej jednej nocy w Tarnowie, zasługuje po stu latach na szczególną pamięć. To przede wszystkim im zawdzięczamy Niepodległość.

A TO POLSKA WŁAŚNIE...

Minęło 146 lat zanim w granicach niepodległego państwa polskiego ponownie znalazł się Tarnów - miasto, którego rajcy już 30 października 1918 roku podjęli uchwałę o podporządkowaniu się poleceniom rządu warszawskiego.

W dniu 3 listopada 1918 roku, biskup Leon Wałęga celebrował w katedrze uroczystą mszę w intencji zjednoczenia ziem polskich. Wcześniej, bo 31 października, zapewne w uzgodnieniu z władzami kościelnymi, odczytano w kościołach regionu zawiadomienie Prezydium Komitetu Obrony Narodowej i Komitetu Powiatowego Tarnowskiego:

„Rodacy!

W dniu dzisiejszym, w miejsce władz austriackich nastąpiły władze polskie. Załoga Tarnowa oddała się pod rozkazy rządu polskiego.

Wzywamy Was Rodacy, by w tej uroczystej i pamiętnej chwili, każdy z Was odczuł odpowiedzialność, jaka na społeczeństwie naszym ciąży i dążył wszelkimi siłami do zachowania ładu i porządku.

Władze dotychczasowe urzędują dalej, ale już w imieniu rządu polskiego przy naszym współdziałaniu i posłuch bezwzględny ze strony wszystkich obywateli im się należy”.

Tak jak odzyskanie niepodległości nie było jednorazowym aktem – należy raczej mówić o trwającym wiele lat procesie – tak i formowanie terytorium państwa polskiego rozpoczęte w 1918 roku trwało kilka lat – do roku 1922.

Walka o granice

Wojna o Lwów i o kresy wschodnie, plebiscyt na Warmii i Mazurach, zakończony klęską Polski, plebiscyt na Górnym Śląsku, poprzedzony dwoma powstaniami i zakończony trzecim, który ostatecznie doprowadził do podziału tego regionu, spór z Czechosłowacją o Śląsk Cieszyński, Powstanie Wielkopolskie, „bunt” generała Żeligowskiego, a przede wszystkim trwająca kilka lat wojna polsko-boleszwicka, zdecydowały o ostatecznych granicach nowo odbudowanego państwa.

Zwłaszcza ten ostatni element miał znaczenie szczególne. To prawdziwy „cud nad Wisłą”, ale nie w takim znaczeniu, jaki lubimy mu nadawać. Oto państwo

polskie znalazło się w obliczu śmiertelnego zagrożenia. I to zniszczone wojną państwo, które jeszcze dwa lata wcześniej nie istniało, okazało się zdolne do zmobilizowania półtoramilionowej armii. Zmobilizowania, wyszkolenia, wyekwipowania, uzbrojenia i wysłania na front. To wielki polski sukces, zwłaszcza, jeśli przypomnieć słowa Napoleona Bonaparte, że „do prowadzenia wojny potrzeba trzech rzeczy: pieniędzy, pieniędzy i jeszcze raz pieniędzy”. Oczywiście – sformowano Rząd Obrony Narodowej, poparty przez wszystkie partie, ale nie byłoby tego zwycięstwa bez logistycznego zaplecza. To, że polski żołnierz miał się w co ubrać, co zjeść, miał go kto przeszkolić, przygotować broń i amunicję, zorganizować transport, zapewnić uzupełnienia ludzi i sprzętu, a przede wszystkim zorganizować system administracji i poboru, to zasługa rzeszy ludzi zaangażowanych w pracę cywilną, trwającą wiele dziesięcioleci – co najmniej od lat sześćdziesiątych XIX wieku.

Polskiej niepodległości nie byłoby bez Dmowskiego i Paderwskiego, bez Witosa i Korfantego, bez Daszyńskiego i Piłsudskiego, ale też bez generałów Hallera i Dowbor-Muśnickiego, a przede wszystkim wielu, wielu innych, zwykle anonimowych, zapomnianych, czy raczej nigdy niepamiętanych bohaterów.

Odbudowa przemysłu

Tyle o przewagach wojennych, a jeszcze słów kilka o gospodarce. W styczniu 1923 roku na dyrektora technicznego Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, której dyrektorem naczelnym był wówczas profesor Ignacy Mościcki, powołany został Eugeniusz Kwiatkowski. Kondycja zakładów w Chorzowie to była wówczas dla Polski sprawa najwyższego znaczenia. Miasto znalazło się w granicach Rzeczypospolitej w roku 1922. Propaganda niemiecka głosiła tezę, że Polacy nie będą w stanie zorganizować i uruchomić tak dużego zakładu, a tym bardziej eksploatować go na dłuższą metę. Niemcy zdemontowali część maszyn i urządzeń, zniszczyli

plany fabryki, wycofali swoich robotników i inżynierów, ale Mościcki nie tylko uruchomił ponemieckie zakłady, ale na bazie własnych doświadczeń i wynalazków dokonał ulepszeń konstrukcyjnych. Kwiatkowski, jako dyrektor techniczny, stworzył strukturę organizacyjną fabryki. Wyzwania stojące przed kierownictwem chorzowskiej fabryki były tym trudniejsze, że przypadły na jeden z najbardziej skomplikowanych okresów w życiu gospodarczym Polski. Rok 1923 był czasem złej koniunktury, hiperinflacji i kryzysu gospodarczego, którego zahamowanie przyniosła dopiero reforma walutowa Władysława Grabskiego. W Chorzowie tymczasem, w roku 1925, fabryka osiągnęła wskaźniki równe tym, jakie osiągnęto za czasów niemieckich. Warto pamiętać o tych epizodach polskiej niepodległości w rocznicę jej stulecia.

(PIOTR FILIP)

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Akcja Stylińskiego, czyli dlaczego świętujemy 30 października

Chwalebna uchwała tarnowskiej Rady Miejskiej z 30 października 1918 r. o podporządkowaniu się rządowi w Warszawie nie była pierwszą na ziemiach polskich podobną deklaracją. Wcześniej, uczyniły to społeczności innych polskich miast (np. Nowy Sącz już 9 października).

Uchwała zaproponowana przez burmistrza Tertila ma oczywiście duże znaczenie, jako przysłowiowa „kropka nad i” w niepodległościowych zabiegach tarnowskiego samorządu. Trzeba bowiem pamiętać, że wiele jego inicjatyw (np. przemianowanie ul. Krakowskiej na ul. Niepodległości w listopadzie 1916 r. czy „rezolucja niepodległościowa” z 17 stycznia 1918 r.) rzeczywiście świadczyło o tym, że znajduje się on w awangardzie podobnych działań.

W godzinach wieczornych 30 października 1918 r. wydarzyło się jednak coś, co uczyniło Tarnów liderem czynu, prowadzącego do odzyskania realnej niepodległości. Chodzi o pierwszy akt rozbrowienia zaborców na ziemiach polskich, którego dokonali – zajmując okręgową komendę żandarmerii (Bezirkskommando), wraz z zapasami broni – członkowie Oddziału Lotnego POW pod dowództwem Mariana Stylińskiego. W tym samym mniej więcej czasie, por. Antoni Stawarz z zajętego dworca w Płaszowie nadawał słynny telegram (uprzedzający zresztą fakty), że Kraków jest już wolny, którego treść stanowią impuls do podjęcia zrywów niepodległościowych w innych częściach zaboru austriackiego. Stawarz jednak nikogo nie musiał w Płaszowie rozbierać. Załoga dworca była polska i błyskawicznie podporządkowała się przywódcy przewrotu, wychowanemu zresztą na stacji kolejowej w Tuchowie i służącemu w 57 „tarnowskim” pułku piechoty, który już w wolnym kraju przekształcił się w tarnowski 16 pułk piechoty WP.

Akcja Mariana Stylińskiego uprzedziła realizację planu przyjętego wspólnie przez konspiratorów Organizacji „Wolność” w 20 pułku piechoty oraz tarnowskich komendantów POW i kie-

rownictwo cywilnego Komitetu Samoobrony. Ten plan zakładał, że akcja rozbrowiania rozpocznie się w godzinach porannych 31 października. Rzeczywiście, większość obiektów zaczęto zajmować około 6. nad ranem. Jednak młodzi POW-iacy z Sekcji Studenckiej Karola Kawęckiego i harcerze z Pogotowia Narodowego Adama Ciołkosza rozbrowianie Austriaków na tarnowskim dworcu i na tarnowskich ulicach także rozpoczęli już w nocy. Karol Kawęcki w swoich wspomnieniach wyraźnie wskazuje, że decyzja o przyspieszeniu działań zapadła, po uzyskaniu przez młodych spiskowców wiedzy o sukcesie Oddziału Lotnego w Bezirkskommando.

(PIOTR DZIŻA)

Marian Styliński (ur. 31 lipca 1898 r. w Górze Ropczyckiej – zm. 18 kwietnia 1942 r. w KL Auschwitz). W 1911 r., jako uczeń Szkoły Kupieckiej w Tarnowie, zakładał wraz z braćmi ruch skautowy w Tarnowie. Od 1912 r. członek Związku Strzeleckiego. 4 VIII 1914 r., wraz z bratem Janem, wyruszył na Oleandry z pierwszą grupą ochotników, wstępując do I Kompanii Kadrowej. Walczył pod Opatowcem i Nowym Korczynem. Po reorganizacji w 5. Pułku Piechoty I Brygady Legionów. Wziął udział w bojach nad Nidą w 1915 r. Ranny w bitwie pod Konarami, uznany za inwalidę. W 1916 r. powrócił do Legionów. Po kryzysie przysięgowym wcielony do wojska austriackiego, walczył m.in. na froncie włoskim, gdzie na początku 1918 r. został ciężko ranny. Skierowany na leczenie do Tarnowa włączył się w działalność POW (ps. Strzała). Od czerwca 1918 r. komendant i dowódca Oddziału Lotnego POW na okręg tarnowski, który w nocy z 30 na 31 X 1918 r. od ataku na austriacką Komendę Okręgową, rozpoczął rozbrowianie Austriaków w Tarnowie.

Wziął udział w obronie Lwowa w 1918 r. i wojnie ukraińskiej (1918-1919) oraz z bolszewikami (1920-1921). W 1921 r. przeniesiony do rezerwy, jako kapral podchorąży. Od 1922 r., wraz z rodziną, gospodarował na przyznanych jej działkach wojskowych w Kosowie Poleskim. W 1925 r. osiadł w Burzynie koło Tuchowa. W latach 1932-1939 r. był burmistrzem Tuchowa. Doprowadził m.in. do budowy szkoły w mieście oraz do budowy mostu na Białej, który w 2017 r. został nazwany jego imieniem. Od 1939 r. w konspiracji, członek ZWZ-AK. Ukrywał się przed gestapo. Zadenuncjowany, został 30 V 1941 r. aresztowany przez gestapo, przesłuchiwany i więziony, następnie wywieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął 18 IV 1942 r. W okresie międzywojennym odznaczony m.in. Krzyżem Legionów, Medalem za Wojnę 1918-1921, Krzyżem Obrony Lwowa.

(oprac. Antoni Sypek)

Tarnów świętuje odzyskanie niepodległości

Koncerty, wystawy, konkursy, projekcje filmowe – to będzie program na miarę jubileuszu.

W przeddzień Narodowego Święta Niepodległości, w sobotę 10 listopada w Centrum Sztuki Mościce odbędzie się koncert galowy z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości. Wystąpi w nim chór „Puella Orantes”, któremu towarzyszyć będzie orkiestra „Sinfonia Galicya”. Podczas koncertu wykonana zostanie „Bogurodzica” oraz skomponowana przez Mieczysława Karłowicza „Serenada” op. 2 na orkiestrę smyczkową. Dojdzie także do światowego prapremiery dzieła „Missa pro Patria” skomponowanego przez warszawskiego kompozytora, Łukasza Farcinkiewicza, z którym tarnowski chór współpracuje już od sześciu lat. Msza za Ojczyznę powstała specjalnie z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości. W poszczególnych częściach przeplatają się motywy zaczerpnięte z polskiej literatury muzycznej – polonezy i mazurki Fryderyka Chopina oraz pieśni: „Boże coś Polskę”, „Jak szczęśliwa Polska cała”, „Bogurodzica”. W finale zabrzmiał motyw „Mazurka Dąbrowskiego”. Specjalnie na potrzeby tego projektu powstała orkiestra „Sinfonia Galicya”, złożona ze znakomitych instrumentalistów, na co dzień grających w Narodowej Orkiestrze Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach i Orkiestrze Filharmonii Krakowskiej. Tego samego dnia w Centrum Sztuki Mościce otwarta zostanie pokonkursowa wystawa, na której zaprezentowane zostaną nagrodzone i wyróżnione prace w ogłoszonym przez Urząd Miasta Tarnowa konkursie na wykonanie projektu pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Tarnowie.

Uroczystości w niedzielę 11 listopada, czyli w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, rozpoczną się o godz. 11.10 odbywającą się w Tarnowie-Mościcach inscenizacją historyczną „Odwojowanie Tarnowa 1918”. W samo południe odbędą się uroczystości na cmentarzu w Mościcach, o godz. 15.00 w Bazylice Katedralnej odprawiona zostanie natomiast msza św. w intencji ojczyzny, podczas której wykonana zostanie „Missa pro Patria”. **Po uroczystościach niepodległościowych przed Grobem Nieznanego**

Być zwyciężonym i nie ulec to zwycięstwo,
zwyciężyć i spocząć na laurach to klęska.
Józef Piłsudski

11.11.2018 10 km
100 000 osób 100 miast

nego Żołnierza (godz. 16.15), o godz. 17.00 w Amfiteatrze przy ul. Kopernika rozpocznie się wspólne śpiewanie z aktorami tarnowskiego teatru pieśni niepodległościowych, żołnierskich i patriotycznych, czyli „Solski Patriotycznie”. Organizatorzy proszą o zabranie flag, w zamian oferują śpiewniki przygotowane przez Urząd Miasta Tarnowa.

Niepodległość w szkołach i przedszkolach

Bogaty program uroczystości przygotowali na listopadowe dni, tarnowskie placówki oświatowe. Już w poniedziałek, 5 listopada, w II Liceum Ogólnokształcącym odbędzie się wielki test z historii „Niepodległa – polskie zmagania o wolność w latach 1914-1918”. Test złożony będzie z czterech etapów (każdy liczył

będzie pięć pytań), których poziom trudności będzie wzrastający. Uczestniczyć w nim będą dwuosobowe drużyny, złożone z uczniów, rodziców, nauczycieli, przedstawicieli władz lokalnych, radnych rad osiedla oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych.

W piątek 9 listopada na terenie ZSO nr 6, posadzony zostanie dąb pamięci Stefana Syrka, legionisty, uczestnika walk o niepodległość, zamordowanego w KL Auschwitz. Podczas uroczystości odczytany zostanie, napisany przez uczniów XX LO, Memoriał, który następnie zakopany zostanie w kapsule czasu dla potomnych. Tego samego dnia, na Cmentarzu nr 202 odbędzie się, przygotowana przez uczniów ZSO nr 4, uroczystość „W hołdzie poległym za niepodległość”. Młodzież z SP nr 5 uczestniczyć będzie natomiast w happeningu „Dzień dla Niepodległej”. Podczas przemarszu ulicami: Słoneczną, Skowronków, Lwowską i Jasną, uczniowie „piątki” wręczać będą mieszkańcom Tarnowa wykonane przez siebie ozdoby niepodległościowe. W szkole odsłonięta zostanie ponadto okolicznościowa tablica „Sto uczynków na 100-lecie Niepodległej”. Przedszkolaki z Przedszkola nr 32 do wspólnego świętowania setnej rocznicy odzyskania niepodległości zaprosiły seniorów z klubu „Kolorowa Jesień” oraz przedstawicieli rady Osiedla Jasna. Podczas imprezy „Dzień Niepodległości – Święto Radości”. Seniorzy i radni osiedlowi obejrzą najpierw program artystyczny przygotowany przez dzieci, następnie wspólnie z nimi śpiewać będą pieśni patriotyczne.

Krajowa Wystawa Filatelistyczna

17-22
listopada
2018

Dwie nowe tablice pamiątkowe

Dziewiątego listopada o godz. 16 nastąpi odsłonięcie pamiątkowej tablicy na budynku przy ul. Krakowskiej 1. Dokładnie 102 lata wcześniej, 9 listopada 1916 roku Rada Miejska Tarnowa oficjalnie przemianowała ul. Krakowską na ul. Niepodległości. Była to pierwsza ulica o takiej nazwie, w całym, wciąż jeszcze podzielonym kraju. Po realnym odzyskaniu niepodległości, której Tarnów był pionierem – w wyniku zwycięskiego zrywu dokonanego w nocy z 30 na 31 października 1918 roku – ulicy przywrócono poprzednią nazwę.

Pięć dni później, w środę 14 listopada będzie miała uroczystość związana z nieco późniejszą historią naszego kraju. Po mszy św. w katedrze (godz. 9.00), na budynku „Hotelu Polskiego” przy ul. Dworcowej odsłonięta zostanie tablica upamiętniająca Pierwszy Punkt Udzielania Pomocy i Kontaktów Przerzutowych na Węgry. Organizatorem tej uroczystości jest Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Koło Tarnów.

Koncerty, spektakle i pokazy filmów

O niektórych wydarzeniach kulturalnych, które będą miały miejsce w dniach 10-11 listopada, pisaliśmy na wstępie. W tym miesiącu nie zabraknie także innych imprez kulturalnych związanych z setną rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. O treści pa-

triotyczne wzbogacony zostanie repertuar tegorocznego Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki i Pieśni Religijnej „Miłosierdzie Boże Wysławiać Chce” (7-9 listopada).

W czwartek, 8 listopada w Tarnowskim Centrum Kultury zobaczyć będzie można tryptyk filmów dokumentalnych („Łowczówek 14”, „Operacja 15” i „Niepodległość 18”) na temat I wojny światowej w Małopolsce Wschodniej.

Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego zaprasza w dniach 9-11 listopada na, oparty na dokumentach, tekstach źródłowych i dziennikach, spektakl muzyczny „Warto było” zrealizowany z okazji setnej rocznicy odzyskania niepodległości. W piątek, 10 listopada o godz. 17, w Sali Lustrzanej z patriotycznym koncertem wystąpi natomiast działający przy tarnowskim Pałacu Młodzieży chór „Bonum carmen”. Warto także dodać, że w sobotę, 1 grudnia o godz. 19 w Sali Lustrzanej wystąpi Tomasz Stockinger z towarzyszeniem pianisty. Będzie to wieczór w klimacie najpiękniejszych szlagierów polskiego kina przedwojennego.

Wystawy, konkursy, sport i turystyka

Nie zabraknie również wystaw, konkursów, warsztatów oraz imprez sportowych i turystycznych. Szczegółowe informacje na ich temat – jak również wiadomości dotyczące całego programu obchodów stulecia odzyskania niepodległości – dostępne są w internecie pod adresem: www.niepodlegly.tarnow.pl. Tu krótko wspomnieć chcemy o Krajowej Wystawie Filatelistycznej „Tarnów 2018 – pierwsze niepodległe”, Złazie Patriotycznym „Szlakami Legionistów” oraz Narodowym Biegu 100-lecia Odzyskania Przez Polskę Niepodległości.

(SM)

Pierwsi Niepodlegli - Józef Otto Gręcar

Zastanawiające, kim czuł się Józef Otto Gręcar, urodzony w Tarnowie w 1902 r. Jego ojciec, też Józef, weterynarz przy wojsku, był Słoweńcem. Matka Elżbieta urodziła się w Petersburgu. Jednym słowem: kosmopolityczne środowisko. W trakcie wojny Józef uczęszczał do c.k. II Gimnazjum, klasę niżej niż Karol Kawęcki, przywódca Sekcji Studenckiej POW w 1918 r. Ten umieścił jego nazwisko na liście swoich podwładnych, sporządzonej w 1931 r. Po odzyskaniu niepodległości Gręcar walczył w obronie polskich granic. Maturę zdał w 1921 r. Rok wcześniej podjął trudną rodzinną decyzję. Postanowił zostać w Tarnowie, choć rodzice i rodzeństwo wyjechali na stałe do Jugosławii. Czy to dowód na to, że czuł się Polakiem? Dalsze jego losy potwierdziły głęboki patriotyzm.

Został zawodowym wojskowym. W 1936 r. był awansowany na kapitana. Walczył we wrześniu 1939 r. Poważnie ranny trafił do Lwowa, a z tamtejszego szpitala do radzieckiej niewoli. Uciekł

z transportu na Wschód w przebraniu dostarczonym przez kolejarzy. Przedostał się do Tarnowa, gdzie rozpoczęła się jego działalność konspiracyjna. W X 1940 r. stanął na czele Obwodu ZWZ/AK Tarnów, który razem z Brzeskiem i Dąbrową Tarnowską wchodził w skład Inspektoratu Tarnów AK, podległego krakowskiemu Okręgowi. Na jego rozkaz przyjął niemieckie obywatelstwo. Zapewne było to jednym z powodów, że pełnił swoją funkcję aż do II 1943 r., najdłużej ze wszystkich tarnowskich komendantów. Z miejsca pracy, zakładu napełniania butli tlenowych „Perun”, uczynił swój główny punkt kontaktowy. W 1942 r. był awansowany do stopnia majora. Nie uniknął aresztowania, zdradzony przez konfidenta. Wpadł w ręce gestapo 8 II 1943 r. Dwa miesiące przebywał w więzieniu, okrutnie torturowany, zanim wywieziono go do KL Auschwitz. Pozostał nieugięty. Zginął w ostatni dzień maja 1943 r., a ciało zostało spalone w krematorium.

Nasz bohater ożenił się w Tarnowie, w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia 1932 r. Jego wybranką była Irena Bronikowska, pochodząca z Róży w parafii

Józef Gręcar powinien być symbolem tarnowskiej I konspiracji, twarzą AK, rozpoznawalną przez każdego pasjonata, i nie tylko, lokalnej historii. Nie jest nim. Żył krótko, za krótko na Żołnierza Wyklętego, za krótko na kombatanta i wdzięczność kolejnych pokoleń jeszcze za życia. Czy również za krótko widocznie za krótko na należytą pamięć o Nim?

Zasów. Dwa lata później urodziła się im córka Maria, dr psychologii i opozycjonistka antykomunistyczna w szeregach KPN. Na Starym Cmentarzu w Tarnowie znajduje się grobowiec Bronikowskich, w którym pochowana jest Irena, zmarła w 1975 r. Jest też tabliczka nagrobna Józefa o wymiarze symbolicznym. Być może jej umieszczenie było życzeniem żony. Niełatwo znaleźć to miejsce. Jest tuż przy murze od strony ul. Tuchowskiej, dosłownie kilka kroków od kaplicy Radzikowskich, szczerle zakryte ścianą z iglaków. Jakby odseparowane od odwiedzających, od pamięci tarnowian. Tablica potęguje wrażenie zapomnienia, pęknięta, z pustym owalem na fotografii.

(WOJCIECH SYPEK)

Przewót wojskowy

31 października 1918 roku rano, Tarnów był pierwszym polskim miastem wolnym od władzy zaborców. Stało się tak za sprawą przewrotu wojskowego zorganizowanego siłami Polskiej Organizacji Wojskowej, Straży Studenckiej i oficerów polskiego pochodzenia.

Niezależnie od manifestacji, oficjalnych wystąpień i deklaracji samorządu, w kilku środowiskach prowadzono równocześnie działalność konspiracyjną, przygotowywano plany przewrotu wojskowego i wyzwolenia miasta w stosownej chwili.

Działał w mieście kilkusetosobowy Komitet Samoobrony, którego głównym celem było niedopuszczenie do wywozu z miasta żywności, pomoc internowanym legionistom i zbieranie funduszy na cele narodowe. Jego prezesem był Stanisław Nożyński, zastępca zarządcy dóbr książąt Sanguszków. W składzie zarządu znaleźli się m.in. adwokat Tadeusz Lubieniecki, dyrektor banku Mieczysław Giźbert-Studnicki, ksiądz Józef Lubelski, Józef Andrzej Zajac i Franciszek Styliński. W lutym 1918 roku powołano Straż Studencką, złożoną z uczniów najstarszych klas i harcerzy. Pod komendą **Adama Ciołkosza** starali się oni o utrzymanie porządku podczas manifestacji i pochodów.

Lokalnej strukturze Polskiej Organizacji Wojskowej przewodził Władysław Dziadosz. Jej członkowie gromadzili broń i prowadzili ćwiczenia wojskowe. Władysław Dziadosz był komendantem obwodu POW, komendantem powiatowym był Jan Styliński, komendantem miejskim Leonard Bianchi, komendantem sekcji studenckiej Karol Kawęcki, a dowódcą oddziału lotnego Marian Styliński. Oddział ten prowadził służbę wywiadowczą, dwukrotnie zorganizował też napady na pociągi wywożące bydło do Austrii.

Jesienią 1918 roku klęska państw centralnych i rozpad Austro-Węgier był przesądzony.

W Tarnowie termin rozbrojenia Austriaków i zajęcia najważniejszych budynków w mieście wyznaczono na godziny poranne 31 października.

Wieczorem 30 października, w mieszkaniu austriackiego oficera odbyło się

spotkanie, w którym, prócz Dziadosza i Stylińskiego, uczestniczyło siedmiu oficerów Polaków z 20. pułku piechoty. Tam właśnie zapadła decyzja, aby przewrotu wojskowego w Tarnowie dokonać w nocy z 30 na 31 października. Zwołano

Ogólna sytuacja wojenna przedstawiała się wówczas już fatalnie dla państw centralnych i czuć już było, że Austria się rozleci. W Tarnowie było wówczas nas dwu oficerów legionowych - ja i Władek Dziadosz. Nawiązaliśmy obaj kontakty w Krakowie, ja z pułk. Roją a Dziadosz z POW. Roją polecił mi zorganizowanie tajnej organizacji a Dziadosz otrzymał rozkaz zorganizowania POW. Porozumieliśmy się zgodnie i Dziadosz objął komendę obwodu tarnowskiego POW, a ja powiatu tarnowskiego. W krótkim czasie POW w mieście Tarnowie już funkcjonowała (...). Rozpoczęły się musztry i ćwiczenia polowe. Gdzieś wieczorem 27 lub 28 października doszliśmy z Dziadoszem do przekonania, że sytuacja dojrzała już do przewrotu. Ja zmobilizowałem mych peowiaków wieczorem w sali strzelnicy w parku tarnowskim, a Władek rozpoczął pertraktacje z oficerami Polakami z 20 p.p. austr. W strzelnicy zameldowałem mi, że swymi harcerzami, student Ciołkosz. Podzieliłem wszystkich na plutony i jeden pluton wysłałem na stację kolejową dla rozbijania przejeżdżających Austriaków a reszta ćwiczyła na sali musztrę.

Fragment relacji Jana Stylińskiego na temat przebiegu wydarzeń w Tarnowie w październiku 1918 roku.

też posiedzenie Komitetu Samoobrony, który miał omówić przejęcie w mieście władzy cywilnej.

Dowództwo powierzono majorowi Wojciechowi Piasekiemu. W budynku Bractwa Kurkowego w Parku Strzeleckim skoszarowano wieczorem 30 października około 200 osób. Następnego dnia o godzinie 6.00 rozpoczęto zajmowanie siedziby żandarmerii, policji, budynków

poczty, dworca, banków, a wreszcie starostwa.

Według relacji uczestników, do godziny 7.30 akcja została z sukcesem zakończona. Przejęcie władzy cywilnej odbyło się spokojnie i bezkrwawo, dowództwo nad wojskiem przejął pułkownik Kajetan Amirowicz, najstarszy stopniem oficer polskiego pochodzenia. Żołnierzom austriackim wypłacono żołd, zaprowiantowano, dano czas na zabranie osobistej własności i pozwolono pociągiem wyjechać z miasta.

Rankiem, 31 października 1918 roku, o godzinie 8.00, w budynku starostwa pojawili się uczestnicy przewrotu wojskowego. Prezes Komitetu Narodowego Stanisław Nożyński ogłosił publicznie przejęcie władzy przez państwo polskie. Starosta prosił o porozumienie się telefoniczne ze swoimi władzami w Krakowie. Gdy przez dłuższy czas nie otrzymał stamtąd odpowiedzi, złożył przysięgę na wierność państwu polskiemu.

Tego samego dnia, o godzinie 16.00, zdjęto w siedzibie starostwa wszystkie emblematy dawnej władzy i portret cesarza. Od naczelników urzędów odebrano przysięgę następującej treści: - *Przyrzekamy, że od chwili obecnej służyć będziemy wiernie Polsce i oddajemy się w zupełności pod władzę Rządu Polskiego. Nie uznajemy odtąd żadnych obowiązków i przysięg nałożonych na nas przez rząd Austriacki - a działać będziemy odtąd tylko w imieniu i pod rozkazami prawowitego Rządu Polskiego. Czcimy i honorujemy polskiego, jego spraw i interesów bronimy będziemy ze wszystkich sił naszych, na każdym kroku, na każdym miejscu, przeciw każdemu, kto by się temu naszemu obowiązkowi przeciwstawił. Tak nam Panie Boże dopomóż* 31 października 1918 roku rano Tarnów był pierwszym polskim miastem wolnym od władzy zaborców – rozpoczynała się epoka II Rzeczypospolitej.

(PIOTR FILIP)

Jubileuszowa publikacja z Tarnowa

Ponad 20 tysięcy osób, w tym głównie uczniów i nauczycieli wzięło udział w trwającym trzy lata miejskim projekcie edukacyjnym „Narodowe Święto Niepodległości”. W ten sposób Tarnów przygotowywał się do świętowania tegorocznej, setnej rocznicy odzyskania niepodległości. - Ten projekt przynosi wspaniałe owoce, bo naszą powinnością jest dobrze znać historię - podkreśla prezydent Tarnowa Roman Ciepiela.

Projekt zainicjowała uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie, podjęta w 2015 roku. Do udziału w konkursie zaproszone zostały szkoły wszystkich szczebli. W pierwszym roku projektu uczniowie przygotowywali prace, poświęcone drogą do niepodległości, w roku kolejnym tematem prac były sylwetki wybitnych, choć czasem zapomnianych tarnowian, którzy walczyli o wolność w latach 1914-1918, a w roku ostatnim uczestnicy konkursu skupili się na tematyce świętowania niepodległościowego jubileuszu. Uczniowie pracowali w kilkuosobowych zespołach, wspierani przez nauczycieli. Projekt koordynowała Danuta Ciszek z Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa. W efekcie po trzech latach

Tadeusz Tertil urodził się 7 września 1864 roku w Tarnowie. Po studiach technicznych przeniósł się do Krakowa, gdzie pracował jako inżynier. W 1900 roku został wybrany na prezydenta miasta Tarnowa, gdzie odbył pierwsze w historii konkursy edukacyjne, powstał także w tym czasie pierwszy powiatowy urząd w Tarnowie. W 1913 roku

powstała publikacja pod tytułem „Tarnowskie świętowanie niepodległości”, zawierająca zgromadzone w konkursie prace, które miały postać prezentacji multimedialnych, filmów, gazetek, wi-

dokówek, fotografii i scenariuszy lekcji. To wyjątkowe w skali kraju wydawnictwo trafiło do uczestników i organizatorów projektu.

(DM)

Fakty, ludzie, miejsca, historie – wszystko o pierwszym niepodległym... Wejdź na niepodlegly.tarnow.pl i dowiedz się, jak rodziła się niepodległość.

Nagroda Tertila za pracę o Tarnowie

Pula nagród w tegorocznej, już 12. edycji konkursu Tadeusza Tertila na pracę dyplomową o tematyce związanej z Tarnowem lub powiatem tarnowskim wynosi 14 tysięcy złotych. Zostanie rozdzielona pomiędzy autorów najlepszych prac.

O nagrodę ubiegają się autorzy prac dyplomowych, będący absolwentami studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, którzy mieszkają na stałe w Tarnowie lub w powiecie tarnowskim. Pracę dyplomową za zgodą

absolwenta zgłaszają uczelnie. Nagrody przyznawane są w dwóch kategoriach: najlepsza praca licencjacka lub inżynierska oraz najlepsza praca magisterska. W przypadku tej ostatniej zwycięzców poznamy w dwóch odrębnych dziedzinach obejmujących: nauki humanistyczne i nauki społeczne oraz pozostałe nauki, wymienione w wykazie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. W szczególnych przypadkach kapituła konkursowa może też przyznać nagrodę specjalną dla zgłoszonej pracy, która wyróżnia się dużym stopniem innowacyjności. Nazwiska laureatów zostaną ogłoszone 30 października podczas uroczystej wspólnej sesji Rady Miejskiej w Tarnowie i Rady Powiatu Tarnowskiego. Nagrody finansowe ufundował Urząd Miasta Tarnowa oraz Starostwo Powiatowe w Tarnowie.

(DM)

Tarnów pamięta o historii

W Tarnowie pamięć o ważnych dla miasta osobach i wydarzeniach kultywowana jest nie tylko z okazji przypadającej w tym roku setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. W ostatnim czasie w naszym mieście powstał mural przedstawiający hetmana Jana Tarnowskiego, odsłonięto jego popiersie, zamieniono także zwykły przystanek autobusowy w przystanek genialnego wynalazcy, Jana Szczepanika. Na tym nie koniec. Ogłoszony został bowiem także konkurs na wykonanie projektu pomnika marszałka Józefa Piłsudskiego.

Mural „Jan Tarnowski – kasztelan krakowski, hetman wielki koronny” powstał w wyniku wspólnej inicjatywy Rad Osiedli Starówka i Grabówka. Jest to kontynuacja projektu rozpoczętego w ubiegłym roku, mającego na celu stworzenie serii murali związanych z postaciami i wydarzeniami ważnymi dla Tarnowa. – *Tym razem wybraлиśmy hetmana Jana Tarnowskiego, bo w tym roku przypada 530. rocznica jego urodzin i 460. rocznica wydania dzieła „Rada sprawy wojennej”. Chcieliśmy w ten sposób przywrócić postać hetmana pamięci tarnowian* –

mówi przewodniczący Rady Osiedla Starówka, Ryszard Żądło. Malowidło według grafiki Wojciecha Gersona – o wymiarach 10 na 15 metrów - powstało na ścianie budynku przy ul. Polnej 11. Jego autorką jest urodzona w Tarnowie, a od kilku lat mieszkająca na stałe we Francji, Anna Kropiowska, której dziełem jest również znajdujący się na ul. Wałowej mural przedstawiający fragment Panoramy Siedmiogrodzkiej Jana Styki. Lokalizacja muralu na budynku przy ul. Polnej nie jest przypadkowa, położony jest on bowiem przy rondzie Jana Tarnowskiego i nieopodal II Liceum Ogólnokształcącego, noszącego imię hetmana.

Właśnie przy wejściu do II Liceum Ogólnokształcącego stoi od niedawna popiersie hetmana Jana Tarnowskiego

Fot. P. Topolski

wykonane przez tarnowskiego artystę, Michała Porębę. Popiersie odsłonięte zostało – podobnie jak mural na budynku przy ul. Polnej – 22 września w ramach zorganizowanego przez Radę Osiedla nr 1 „Starówka” i Radę Osiedla nr 4 „Grabówka”, Dnia Hetmańskiego.

Przystanek „polskiego Edisona”...

Od niedawna swój przystanek autobusowy ma w Tarnowie, genialny wynalazca, Jan Szczepanik. Na tę nietypową dość formę upamiętnienia „polskiego Edisona” wpadli uczniowie pobliskie-

placu Jana Szczepanika, znaleźć można życiorys związanego z Tarnowie wynalazcy oraz poznać jego wynalazki.

...i pomnik „Dziadka”

Ogłoszony został także konkurs na wykonanie projektu pomnika marszałka Józefa Piłsudskiego. Pomnik stanie przed budynkiem tarnowskiej delegatury Urzędu Wojewódzkiego przy al. Solidarności, a na jego budowę zabezpieczono w miejskiej kasie 350 tysięcy złotych. Celem konkursu jest wyłonienie oryginalnego projektu pomnika, który przed-

stawiać ma zwróconą na południe postać Józefa Piłsudskiego – o wysokości 5-7 metrów - w postawie stojącej na cokole. Wykonany ma być w brązie lub innych trwałych materiałach. Projektowi towarzyszyć będzie koncepcja zagospodarowania terenu w najbliższym otoczeniu.

Pomnik uhonorować ma nie tylko samego bohatera, ale także heroiczne czyny wszystkich walczących o niepodległość tarnowian. Po rozstrzygnięciu konkursu, które nastąpić ma w pierwszych dniach listopada, planowana jest organizacja wystawy po-

konkursowej, na której zaprezentowane zostaną nagrodzone i wyróżnione prace. Na najlepszych uczestników konkursu czekają nagrody w wysokości: 15, 10 i 8 tysięcy złotych.

(SM)

Fot. P. Topolski

go Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, noszącego imię Jana Szczepanika, wspólnie z plastykiem miejskim Jackiem Adamczykiem. Na przystanku znajdującym się na ul. Mickiewicza, w bezpośrednim sąsiedztwie

Fot. P. Topolski

PONAD PÓŁ WIEKU RAZEM, CZYLI „ZŁOCI MAŁŻONKOWIE”

18 par świętowało jubileusz 50-, 55- i 60-lecia zawarcia związku małżeńskiego. Podczas uroczystości w Sali Lustrzanej, która odbyła się 12 października, prezydent Tarnowa Roman Ciepela wręczył jubilatom medale Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za zasługi dla życia rodzinnego i społecznego.

- To z jednej strony Państwa uroczystość rodzinna – są bowiem tutaj Wasze dzieci, wnuki, prawnuki, z drugiej to dla nas wielki honor i zaszczyt, że możemy Państwa odznaczyć, przypomnieć Państwa wkład w rozwój naszego miasta oraz podziękować za to, że wspólnie tworzymy jedną tarnowską społeczność – mówił podczas uroczystości prezydent Tarnowa Roman Ciepela.

Odznaczeni małżonkowie nie kryli wzruszenia odbierając medale, dyplomy oraz okolicznościowe wiązanki kwiatów. Jak podkreślali, nie ma jednej sprawdzonej recepty na tak długi i szczęśliwy związek. – *Nie da się w jednym słowie streścić tego wszystkiego. Przede wszystkim trzeba się szanować, mieć dużo wyrozumiałości, a wtedy życie samo się toczy* – mówiła pani Józefa Dreszer, która przed 60 laty poślubiła pana Zbigniewa. – *Trzeba dziękować sobie nawzajem i starać się – jeśli są różnice poglądów – mimo wszystko dojść do porozumienia.*

Jubilaci odznaczeni 12 października 2018 r.

Józefa i Zbigniew Dreszerowie, 60 lat
Iwona i Edward Dudkowie, 50 lat
Zofia i Józef Kozłowscy, 55 lat
Irena i Stanisław Leśniakowie, 50 lat
Halina i Kazimierz Markowie, 60 lat
Maria i Marian Pikulowie, 50 lat
Maria i Janusz Pogonowscy, 50 lat
Maria i Jerzy Szablowsy, 55 lat

Wiesława i Krzysztof Wołochowie, 50 lat
Irena i Jan Batkowie, 50 lat
Maria i Andrzej Karpierzowie, 50 lat
Krzyszyna i Edward Osowsy, 50 lat
Józefa i Edward Pawłowiczowie, 60 lat
Halina i Alfred Sowińscy, 50 lat
Krzyszyna i Janusz Strojni, 50 lat
Barbara i Tadeusz Trendotowie, 50 lat
Janina i Jerzy Uniłowscy, 55 lat
Lucyna i Stanisław Wiatrowie, 50 lat

Nie ma wtedy scysji – dodaje pan Zbigniew.

Jubilaci oraz ich bliscy i przyjaciele, którzy towarzyszyli im podczas uroczystości, wysłuchali recytalu przygotowanego przez uczniów tarnowskiej szkoły muzycznej. Zabrzmiał też – na pamiątkę ważnych chwil sprzed lat – Marsz Mendelсона, grany zwyczajowo podczas ślubów.

Przypomnijmy, aby ubiegać się o medal Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za zasługi dla życia rodzinnego i społecznego należy mieć minimum pięćdziesięcioletni staż małżeński. Wniosek o przyznanie odznaczenia należy złożyć w Urzędzie Stanu Cywilnego.

(LB)

Nagrody dla tarnowskich pedagogów

Podczas miejskich obchodów Dnia Edukacji Narodowej, prezydent Tarnowa Roman Ciepela uhonorował 117 tarnowskich pracowników oświaty. Każdy z nich otrzymał nagrodę finansową w wysokości 3 tysięcy złotych brutto.

- Nagrody, które państwo otrzymują są nagrodami nie tylko za pracę, ale również za osiągnięcia, troskę i wizję przyszłości przekazywaną waszym podopiecznym. Możemy pochwalić się osiągnięciami naszych uczniów, laureatami zdobywanymi przez nich w międzynarodowych olimpiadach. To zasługa polskiego systemu edukacji, ale przede wszystkim zasługa państwa, polskich nauczycieli. Jestem dumny z tarnowskiej szkoły, z jej osiągnięć i z państwa pracy – mówił prezydent Tarnowa Roman Ciepela.

Przewodnicząca Komisji Oświaty Rady Miejskiej, a zarazem nauczycielka I LO w Tarnowie, Barbara Koprowska dodała: *- W życiu każdego człowieka jest wiele chwil, które przynoszą nam ogromną radość. Dla mnie ogromną radością jest fakt, że mogę tu dzisiaj z państwem uczestniczyć i nagradzać państwa za naprawdę ogromne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej. Jeżeli dzisiaj ktoś mówi albo pisze negatywnie o tarnowskiej oświacie, to albo jej nie zna, albo się na niej nie zna, albo nie ma szacunku do państwa pracy.*

Życzenia tarnowskim nauczycielom złożyły także posłanki: Urszula Augustyn i Anna Czech.

LISTA NAGRODZONYCH

Przedszkola publiczne:

- nr 1 - Joanna Czyżyk
- nr 4 - Elżbieta Panek
- nr 5 - Bernadeta Pintatara

- nr 6 - Lidia Zaręba
- nr 8 - Małgorzata Węgiel
- nr 13 - Krystyna Rejkiewicz
- nr 14 - Dorota Myśliwiec
- nr 15 - Barbara Lech
- nr 18 - Elżbieta Garbowska-Kuboń
- nr 19 - Renata Skruch
- nr 20 - Ewelina Dziekan
- nr 21 - Barbara Nowak, Aneta Krawczyk
- nr 24 - Bogumiła Surdej
- nr 26 - Wioletta Damijan
- nr 29 - Barbara Solarz
- nr 32 - Monika Sienkowska, Paulina Gacoń-Siwiak
- nr 33 - Klaudia Śliwa
- nr 34 - Urszula Ciężadło, Marta Kubis
- nr 35 - Anna Świętek

Szkoły podstawowe:

- nr 1 - Joanna Budzik, Patrycja Sikorska
- nr 2 - Zofia Drwal, Renata Kucharska, Anna Smęda
- nr 3 - Grażyna Kuta, Magdalena Trusz
- nr 5 - Katarzyna Romanik, Dorota Wójcik
- nr 8 - Anna Basierak, Maciej Gubernat, Alina Wojtanowska
- nr 9 - Małgorzata Pietrzak, Jadwiga Turek, Marta Wawrzyn
- nr 10 - Beata Karpała
- nr 11 - Elżbieta Tokarz-Lebica, Grażyna Tutaj
- nr 14 - Alicja Pawlak, Bogna Augustyn, Beata Konieczna, Anna Piotrowska
- nr 15 - Teresa Kot, Ewa Chochołowicz
- nr 18 - Ewa Świądro-Mielak, Krystyna Bojarska, Małgorzata Rowińska-Marcke
- nr 20 - Krystyna Furmańska, Jarosław Wałaszek
- nr 24 - Mariusz Zajęc, Monika Jasińska, Jacek Kobielski, Marlena Kukiełka, Dominika Woskowicz

Licea, zespoły szkół i inne placówki:

- I LO - Marek Lipiński, Agnieszka Szewczyk, Marzena Tatarczuch

III LO - Marzanna Łabuz, Marcin Radwański, Magdalena Wozniwoda, Robert Zieliński

V LO - Agnieszka Foszcz,

VII LO - Jadwiga Woyke

XVI LO - Elżbieta Boroń

XXI LO Sportowe - Marek Niemczura,

Małgorzata Bubisz

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr

1 - Magdalena Ścieńska, Urszula Wajda,

Sylwia Wotek

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2

- Halina Pasternak, Beata Klimkiewicz-

Świder, Ewa Gawron, Iwona Mierzwa

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 -

Dorota Miś, Ewa Zawisza

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6

z Oddziałami Integracyjnymi - Iwona

Francuz, Małgorzata Gackowska

Zespół Szkół Budowlanych - Marian

Kubisztal, Jacek Kułaga, Renata Pytel,

Piotr Załęski

Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastrono-

micznych - Małgorzata Skrabacz, Elżbieta

Zięba

Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych

- Justyna Bogusz, Katarzyna Bogusz

Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych

- Marcin Kowalski, Artur Sereda, Anna

Wojdan

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Tech-

nicznych - Bernard Mikos, Marta Kuta

Zespół Szkół Technicznych - Anna Misia-

szek

Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych -

Małgorzata Makuch, Marcin Kowal, Ewa

Pamuła

Centrum Kształcenia Zawodowego

i Ustawicznego - Paweł Lis, Małgorzata

Sopala

Zespół Szkół Muzycznych - Jolanta Świat-

łowska, Krzysztof Krawczyk, Kazimierz

Król, Katarzyna Leśniak-Skóra

Zespół Szkół Plastycznych - Jacek Ma-

chowski, Łukasz Wojtanowski

Zespół Szkół Specjalnych dla Niepełno-

spółnoszących i Słabo Słyszących - Barbara Bobro

Tarnowskie Centrum Kształcenia

Praktycznego i Ustawicznego - Roman

Toporowski, Marek Setlik, Mieczysław

Staszaków, Waldemar Sus

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowaw-

czy - Małgorzata Konaszewska, Marta

Tylko, Robert Wróblewski

Pałac Młodzieży - Szczepan Greczyński

Poradnia Psychologiczno-Pedagogicz-

na - Ewa Faliszek-Podgórska, Agnieszka

Ługowska

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-

Terapeutyczna - Agnieszka Latos

Bursa Międzyszkolna - Natalia Szysz-

kowska

REKOMENDACJE

Agnieszka Kawa
dyrektor Centrum Sztuki Mościce

Żyj, przeżywaj, ciesz się i płacz, bo czas biegnie i przemijamy. Tegoroczny ArtFest będzie właśnie o tym, o zostawianiu własnego śladu na ziemi, radości życia i popełnianych błędach. Mówić o tym będą artyści różnych dziedzin: muzycy, fotograficy, pisarze, filmowcy, tancerze, performersi.

Wszyscy oni, poczynając od Grzegorza Ciechowskiego, któremu dedykujemy sporą część tegorocznego festiwalu, „chcą być poetami”. Rozpoczynamy w Mościcach, od wystawy fotografii „Ciechowski–Świetlik”, spotkania z fotografikiem Andrzejem Świetlikiem oraz koncertu Justyny Steczkowskiej z zespołem, podczas którego wykonane zostaną utwory G.C. Będzie też film „Republika. Narodziny legendy”, oraz rozmowa z żoną Anną Ciechowską i wydawcą książki - Grzegorz Ciechowski „Obcy Astronom”. Tę część zamknie koncert FONETYKI. Będą to muzycznie opracowane teksty G.C., do których autor nie napisał nigdy muzyki. Absolutną nowością – eksperymentem tanecznym będzie „Balet koparyczny” pokaz Izy Szostak. Poezja zamknięta w ruchach maszyn, muzyce, tańcu, obrazująca koniec świata i ludzi, brak granicy między człowiekiem i maszyną. Dla najmłodszych Mały ArtFest i spektakl poszukujący odpowiedzi na pytania, co to jest COŚ i NIC. Pomogą w tym dźwięki ludzkiego głosu oraz instrumentów, a także powstające na żywo obrazy. Widzom dorostym, piosenki Młynarskiego „o świecie tym źle pomyślanym”, zaśpiewa Maciej Maleńczuk, a Warszawska Orkiestra Sentymentalna przeniesie nas w przeszłość polskiej przedwojennej rewii i kabaretu. ArtFest zakończy wzruszający spektakl dotyczący trudnych tematów przemijania, jednocześnie niosący nadzieję, przepełniony poczuciem humoru „Grace i Gloria” – spektakl Teatru Polonia.

Ewa Łączyńska-Widz
dyrektor Biura Wystaw Artystycznych

Jesień to wyjątkowy czas dla kultury. W Tarnowie już po raz 15. odbędzie się Festiwal Sztuki ArtFest im. Bogusława Wojtowicza. Czekają nas wyjątkowa edycja – Festiwal obchodzi swoje 15. urodziny w czasie, w którym świętujemy 100-lecie Niepodległości.

Z tych okazji w BWA prezentujemy wyjątkową wystawę „Wielcy Sarmaci tego kraju”. Przyglądamy się historii Polski poprzez unikalny zbiór sztuki sarmackiej, jaki posiada Tarnów i Muzeum Okręgowe. Sztuka dawna – w tym elementy sarmackiego stroju i słynne portrety – połączone zostały z dziełami artystów współczesnych. Ważnym wątkiem wystawy jest Elżbieta Drużbacka – jedyna kobieta wśród sarmackich poetów, biograficznie związana z Tarnowem. To fascynująca postać, która dziś na nowo jest odkrywana, m.in. przez Olę Tokarczuk. Wystawie towarzyszą wykłady, spacer tematyczne i warsztaty, oprowadzania dla grup szkolnych. ArtFest to spotkanie z dobrą książką – naszymi gośćmi będą: Emilia Kiecko autorka publikacji o tarnowskim architekcie-wizjonerze Janie Głuszaku „Dagaramie” i Beata Chomątowska autorka reportażu „Betonnia”, który odczarowuje blokowiska. W nietypowej przestrzeni zagra Michał Przerwa-Tetmajer. Duże niespodzianki szykujemy na ostatnie dni Festiwalu. Wieczorem 9 grudnia organizujemy akcję „Światła na niepodległość” - wspólnie z mieszkańcami najdłuższego w mieście bloku przy ul. Monte Cassino utworzymy świetlny napis „100 lat!” z zapalonych i zgaszonych świateł. To eksperyment - proszę trzymać mocno kciuki i wybrać się na miejsca widokowe. Festiwal zakończymy 11 grudnia w dniu 100-rocznicy urodzin Jerzego Panka – światowej sławy grafika, który... urodził się w Tarnowie! Zapowiada się wiele ciekawych wydarzeń! Nie może Państwa zabraknąć – serdecznie zapraszamy!

W kilku słowach...

„Oh Happy Day!”

Tarnowski Chór Gos.pl świętuje w tym roku jubileusz 15-lecia istnienia. We wtorek, 23 października w Centrum Sztuki Mościce odbył się specjalny koncert rocznicowy zatytułowany „Oh Happy Day!” Koncert Tarnowskiego Chóru Gos.pl był okazją do zaprezentowania zupełnie nowych utworów, jak i powrotu do kilku dobrze już znanych pieśni czarnej muzyki gospel. Gościem specjalnym koncertu był charyzmatyczny wokalista i dyrygent z Wielkiej Brytanii – Colin Williams. Wydarzenie patronatem honorowym objęli: marszałek Województwa Małopolskiego Jacek Krupa, prezydent Tarnowa Roman Ciepiela i biskup tarnowski Andrzej Jeż.

Wyjątkowy „Jeżów”

Ogólnopolski Plener Malarski w Jeżowie obchodzi w tym roku jubileusz 25-lecia. Jego idea narodziła się ćwierć wieku temu w Zespole Szkół Plastycznych w Tarnowie, zaś samo wydarzenie jest objęte patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Centrum Edukacji Artystycznej. Dla uczczenia jubileuszu, w murach ZSP została zorganizowana wystawa nagrodzonych prac plenerowych obejmująca okres od 1994 do 2018 roku. Wyjątkowe wydarzenie stanowi wystawa znakomitych artystów, jurorów 25. edycji jeżowskich plenerów, reprezentujących środowiska artystyczne Krakowa, Lublina, Łodzi, Kielc oraz Tarnowa. Wystawę be-

dzie można oglądać do 15 listopada br. w godz. od 8.00 do 15.00.

Kino godne uwagi

Amatorów kinematografii zapraszamy do Kina Marzenie na niedzielne projekcje filmowe w ramach cyklu „Cinemarzenie”. Warto zaznaczyć, iż każdy seans poprzedzony jest krótkim wprowadzeniem w film, które znajduje swoje rozwinięcie i poszerzenie w dyskusji z widzami. Rozmowy po filmie są natomiast ustalaniem wspólnego gruntu interpretacji, jak i zwykłą przyjacielską pogadanką. W listopadzie wyświetlone zostaną m.in. „Fokstrot” (reż. Samuel Maoz) oraz „Młynarski. Piosenka finałowa” (reż. Alicja Albrecht).

(LB)

Co? Gdzie? Kiedy?

28 PAŹDZIERNIKA – 13 STYCZNIA

**Wielcy Sarmaci Tego Kraju
/ Wielkie Sarmatki Tego Kraju**

Wystawa.

BWA w Parku Strzeleckim, bilety: 1-5 zł

29 PAŹDZIERNIKA – 4 LISTOPADA

11th Tarnów Jazz Contest 2018

Na scenie zabrzmiały muzyczne wspomnienia, dla których inspiracją będą także tacy wybitni muzycy jak **Gerald Wilson, Bobby Troup, Howard McGhee, Hank Jones, Joe Williams**. Na festiwalowych scenach zagrają muzycy: **Piotr Baron Quartet, Grzegorz Nagórski Euphonium Electric Quartet**, ale także wschodzące gwiazdy jazzu. Wiele koncertów zdeterminują artyści nowatorscy: **Entropia Ensemble, Julia Kania Quartet, Cosimo Boni Band, Lior Tzelmach Group** oraz **Gravity Jazz Collective**. Podczas koncertu finałowego wystąpią **Joachim Mencil Quintet** oraz nestor polskiego jazzu **Zbigniew Namysłowski** wraz z ze swoim zespołem.

30 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 21.00

11th Tarnów Jazz Contest 2018

10.00: Warsztaty jazzowe — *Zespół Szkół Muzycznych w Tarnowie*

15.00: Konkurs kategoria solowa — *Hotel Tarnovia*

21.00: **Lior Tzelmach Group** — *Hotel Tarnovia*
Wstęp wolny

31 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 21.00

11th Tarnów Jazz Contest 2018

10.00: Warsztaty jazzowe — *Zespół Szkół Muzycznych w Tarnowie*

15.00: Konkurs kategoria zespołowa — *Hotel Tarnovia*

21.00: **Cosimo Boni Band** — *Hotel Tarnovia*
Wstęp wolny

2 LISTOPADA, GODZ. 20.00

3 LISTOPADA, GODZ. 18.00

Zaduszki Dżemowe Wojtka Klicha

Na scenie wystąpią: **Wojtek Klich** - gitara, wokół, **Arek Boryczka** - gitara, **Daniel Grupa** - instrumenty klawiszowe, **Jakub Wach** - instrumenty perkusyjne oraz goście (m.in. **Agata Łabno, Magdalena Stalmach, Jarek Tucki**).
Piwnice TCK, Rynek 5, bilety: 40 zł

2 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Romans śpiewam...”

Koncert podczas którego zaprezentują się związani z Tarnowem artyści: **Anna Gurgul, Kasia Olszewska, Piotr Kita, Sławek Ramian i Jarek Tucki**, którzy zaśpiewają teksty Bolesława Leśmiana. Autorem kompozycji jest **Grzegorz Gawlik**.

Teatr im. L. Solkiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 20-25 zł

2 LISTOPADA, GODZ. 19.00

11th Tarnów Jazz Contest 2018

Młody Jazz

Entropia Ensemble laureat Grand Prix konkursu 10th Tarnów Jazz Contest

Julia Kania Quartet

Grzegorz Nagórski Quartet

Hotel Tarnovia, wstęp wolny

3 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Apetyt na czereśnie” Agnieszka Osiecka

Spektakl teatralny.

Teatr im. L. Solkiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

3 LISTOPADA, GODZ. 19.00

11th Tarnów Jazz Contest 2018

Wsetną rocznicę urodzin słynnych jazzmanów

G. Wilson, B. Troup, H. McGhee, H. Jones, J. Blanton, T. Potter, J. Williams

Wystąpią: BASS SUMMIT: Miroslav Vitous, Tyrone Allen II, Michał Barański, Robert Ragan & Big Contest Band & Special Guests: Reggie Moore, Adam Pierończyk, Cosimo Boni, Lior Tzelmach, Jasmine Kayser, Sebastian Kuchczyński, Sebastian Sołdrzyński, Michał Sołtan, Dawid Głowczewski, Olof Knokenhauer (i inni).

Centrum Sztuki Mościce, bilety: 50 zł

4 LISTOPADA, GODZ. 11.00

„Księżniczka i smok”

Małe Cinemarzenie

Kino „Marzenie”, bilety 10 zł

4 LISTOPADA, GODZ. 16.00

„Fokstrof”, reż. S. Ma'oz

Cinemarzenie

Przeszywająca opowieść o stracie, której akcja rozgrywa się w Izraelu. Małżeństwo dowiaduje się o śmierci ukochanego syna, poległego w czasie służby wojskowej.

Kino „Marzenie”, bilety 10 zł

4 LISTOPADA, GODZ. 15.00 I 18.00

VI Koncert Zaduszkowy

„Ich lepsze jutro”

Zespół **MONK**, kwartet **Con Affetto**, duet **Szpetni** oraz **Karolina Gibki, Piotr Kita, Paweł Mazur, Stanisław Migala, Bartek Roju Rojek i Robert Wypasek** – to podstawowy skład tegorocznego koncertu.

Teatr im. L. Solkiego, ul. Mickiewicza 4, płatne karty wstępu: 40 zł.

4 LISTOPADA, GODZ. 19.00

11th Tarnów Jazz Contest 2018

Niepodległa! Polish Folk Jazz

Joachim Mencil Quintet „Artisena”

Gala wręczenia nagród

Zbigniew Namysłowski Quintet

Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach, wstęp z bezpłatnym biletem.

5 LISTOPADA, GODZ. 18.00

**Aleksander Hajek
„Dzwon dzwoneczku, dzwoni”**

Wystawa dzwoneczków z cyklu „Kolekcjonerzy w Muzeum”.

Siedziba Muzeum Okręgowego w Tarnowie, Rynek 3, wstęp wolny

7 -9 LISTOPADA

„Miłosierdzie Boże wyśpiewać chcę”.

VII Ogólnopolski Festiwal Pieśni i Piosenki Religijnej.

Szczegóły na stronie www.festiwalTarnow.pl
Kościół pw. Miłosierdzia Bożego w Tarnowie, wstęp wolny.

7 LISTOPADA, GODZ. 19.00

Bartas Szymoniak

Tarnów. Pierwsze Niepodległe.

TCK, Rynek 5. Darmowe wejściówki do odebrania w TCK.

8 LISTOPADA, GODZ. 18.00

**„Apetyt na czereśnie”
Agnieszka Osiecka**

Spektakl teatralny.

Teatr im. L. Solkiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

8 LISTOPADA, GODZ. 19.00

Mirosław Czyżykiewicz & Witold Cisko

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bilety: 30-35 zł

8 LISTOPADA, GODZ. 18.00

Tarnów. Pierwsze Niepodległe

Tryptyk filmów dokumentalnych
Przegląd filmów na temat I wojny światowej w Małopolsce Wschodniej – „Łowczówek 14”, „Operacja 15”, „Niepodległość 18”, reż. M. Kołdras.
TCK, Rynek 5. Darmowe wejściówki do odebrania w TCK.

9 LISTOPADA, GODZ. 18.00

Piotr Liana „Echo serca”

Czytelnia Czasopism Bieżących, ul. Krakowska 4 (parter), wstęp wolny.

9 LISTOPADA, GODZ. 19.00

S.M. ROCK

TCK, Rynek 5, bilety: 25 zł

9 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Warto było”

Premiera teatralna.
Wyjątkowy spektakl muzyczny zrealizowany z okazji 100. rocznicy Odzyskania Niepodległości.
Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

10 LISTOPADA, GODZ. 16.00

„Zimorodek” William Douglas Home

Spektakl teatralny.
Teatr im. Ludwika Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

10 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Warto było”

Spektakl teatralny.
Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 12-40 zł

10 LISTOPADA

Koncert galowy z okazji 100-lecia
Odzyskania Niepodległości

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1. Darmowe wejściówki.

11 LISTOPADA, GODZ. 11.00

Narodowe Święto Niepodległości

11.10 – inscenizacja historyczna „Odwojowanie Tarnowa 1918 – teren koło cmentarza w Mościcach

12.00 – uroczystości na cmentarzu w Mościcach
15.00 – msza św. w intencji Ojczyzny z udziałem chóru „Puellae Orantes” („Missa pro Patria” na chór i orkiestrę) – Bazylika Katedralna
16.15 – uroczystość rocznicowa – Grób Nieznanego Żołnierza
17.00 – Solski patriotycznie – Amfiteatr ul. Kopernika 4
Udział bezpłatny

11 LISTOPADA, GODZ. 11.00

„Muminki w pogoni za kometa”

Małe Cinemarzenie
Kino „Marzenie”, bilety 10 zł

11 LISTOPADA, GODZ. 16.00

„Młynarski. Piosenka finałowa”

Cinemarzenie
Kino „Marzenie”, bilety 10 zł

11 LISTOPADA, GODZ. 17.00

„Solski patriotycznie”

Wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych.
Amfiteatr, ul. Kopernika 4, wstęp wolny

11 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Warto było”

Spektakl teatralny.
Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 12-40 zł

11 LISTOPADA, GODZ. 19.30

Kabaret Neo-Nówka

„Kazik sam w domu”
Hala Sportowa Pałacu Młodzieży, ul. Gumniska 28, bilety: 70-90 zł

12 LISTOPADA, GODZ. 18.00

Rafał Dalek - „Malarstwo”

Kolejną wystawą realizowaną w cyklu „Tarnowscy Artyści w Galerii Muzealnej” będzie malarstwo Rafała Dalka.
Muzeum Okręgowe, Galeria „Piwnica pod Trójką”, Rynek 3, wstęp wolny

13 LISTOPADA, GODZ. 11.00

„Warto było”

Spektakl teatralny.
Teatr im. Ludwika Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 12-40 zł

13 LISTOPADA, GODZ. 18.00

„Zimorodek” William Douglas Home

Spektakl teatralny
Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

14 LISTOPADA, GODZ. 11.00

„Warto było”

Spektakl teatralny.
Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 12-40 zł

15 LISTOPADA, GODZ. 18.00

„Zimorodek” William Douglas Home

Spektakl teatralny
Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

16 LISTOPADA, GODZ. 16.00

Jubileusz 110. Rocznicy Powstania
Miejskiej Biblioteki Publicznej

Sala Lustrzana, ul. Wałowa 10, wstęp wolny.

16 LISTOPADA, GODZ. 18.00

„Porachunki z katem” Martin McDonagh

Spektakl teatralny + 16
Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

16 LISTOPADA, GODZ. 19.00

Armenia, Górski Karabach
„Za horyzont domu”

Prelekcje poprowadzą tarnowianie: Paweł Krysta - historyk, etnograf i Marek Kołdras - filmowiec.
Centrum Sztuki Mościce, bilety: 15 zł

17-22 LISTOPADA, GODZ. 11.00-13.00

Krajowa Wystawa Filatelistyczna
„Tarnów 2018 – Pierwsze Niepodległe”

Sala Lustrzana, wstęp wolny.

17 LISTOPADA, GODZ. 18.00

„Porachunki z katem” Martin McDonagh

Spektakl teatralny + 16
Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

17 LISTOPADA, GODZ. 18.00

„Chodź potańczyć” Fajfy w Mościcach

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bilety: 30 zł

17 – 24 LISTOPADA

VIII Tarnowskie
Dni CecyliańskieSzczegóły na www.kultura.tarnow.pl
Wstęp wolny.

18 LISTOPADA, GODZ. 11.00

„Wielki zły lis i inne opowieści”

Małe Cinemarzenie

Twórcy nominowanego do Oscara filmu „Ernest i Celestyna” tym razem zapraszają na wieś, która bynajmniej nie jest miejscem sielskiej ciszy i spokoju.

Kino „Marzenie”, bilety 10 zł

18 LISTOPADA, GODZ. 16.00

ZPiT „Świerczkowiacy”

Koncert Jubileuszowy z okazji 55-lecia istnienia grupy oraz 100-lecia odzyskania niepodległości Polski.

Centrum Sztuki Mościce, bilety: 20 zł

18 LISTOPADA, GODZ. 16.00

„McQueen”

Cinemarzenie

Kino „Marzenie”, bilety 10 zł

18 LISTOPADA, GODZ. 18.00

„Porachunki z katem”
Martin McDonagh

Spektakl teatralny + 16

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

18 LISTOPADA, GODZ. 18.00

„Tarnowska Orkiestra
Kameralna zaprasza...”

Koncert w wykonaniu Romana Reinera & Tarnowskiej Orkiestry Kameralnej.

W programie:

J.S. Bach – Koncert na dwoje skrzypiec d-moll
W.A. Mozart – Koncert skrzypcowy G-dur
(kadencja Roman Reiner)*Sala Lustrzana, wstęp wolny.*

21 LISTOPADA, GODZ. 9.00 I 11.30

„Tajemniczy ogród”
Frances Hodgson Burnett

Spektakl teatralny

Teatr im. Ludwika Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-30 zł

21 LISTOPADA

Wielcy Sarmaci Tego Kraju
/ Wielkie Sarmatki Tego Kraju

„Sarmackość, popkultura, polityka. Kilka uwag o wypełnianiu pustki” - wykład prof. Przemysława Czaplińskiego (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

BWA w Parku Strzeleckim, wstęp 1 zł

21 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Kaszana zdalnie sterowana”

Spektakl muzyczny

Kaszana to muzyczny spektakl Piotra Bukartyka i Jerzego Satanowskiego. Tworzą go teksty i piosenki charakterystyczne dla obu twórców. To mieszanka kabaretu, piosenki poetyckiej i żartobliwo-ironicznej przeplatanej dowcipnymi tekstami. Szóstka znakomitych aktorów i wokalistów: Katarzyna Żak, Krystyna Tkacz, Dorota Osińska, Magdalena Piotrowska, Artur Barciś i Arkadiusz Brykalski.

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bilety: 70-80 zł

21 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Brzydal” Marius von Mayenburg

Spektakl teatralny

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

22 LISTOPADA, GODZ. 9.00 I 11.30

„Tajemniczy ogród”
Frances Hodgson Burnett

Spektakl teatralny

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-30 zł

22 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Brzydal” Marius von Mayenburg

Spektakl teatralny mmmm

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

22 LISTOPADA, GODZ. 18.45

Recital organowy

Dawid Rzepka

Koncert z cyklu „W blasku Katedry”
Katedra, wstęp wolny.

23 LISTOPADA, GODZ. 18.45

Recital organowy

Arkadiusz Bialic Koncert z cyklu „W blasku Katedry”

Kościół Serca Pana Jezusa, wstęp wolny.

23 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Brzydal” Marius von Mayenburg

Spektakl teatralny

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

23 LISTOPADA, GODZ. 19.00

Inauguracja 15. Festiwalu Sztuki ArtFest

godz. 19.00 „Ciechowski – Świetlik”

Wernisaż wystawy fotografii oraz spotkanie z Andrzejem Świetlikiem, który opowie o współpracy z Grzegorzem Ciechowskim. Wystawa, czynna do 21 grudnia.

godz. 20.00 koncert Justyny Steczkowskiej

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bilety: 75-90 zł

24 LISTOPADA, GODZ. 16.00

„Akademia Mr Kleks” Elżbieta Chowaniec

Spektakl teatralny na motywach „Akademii Pana Kleksa” J. Brzechwy

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-30 zł

24 LISTOPADA, GODZ. 16.00

15. Festiwal Sztuki ArtFest
„Ciechowski chciał być Poetą”

Pokaz filmu dokumentalnego „Republika. Narodziny legendy”. Po filmie spotkanie z reżyserem Ryszardem Krukiem.

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bilety: 5 zł

24 LISTOPADA, GODZ. 19.00

Puellae Orantes

Koncert galowy z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości w wykonaniu Dziewczęcego Chóru Katedralnego „Puellae Orantes” z udziałem orkiestry „Sinfonia Galicya”.

Katedra, wstęp wolny.

24 LISTOPADA, GODZ. 19.00

„Płuca” Duncan Macmillan

Spektakl teatralny + 16

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

25 LISTOPADA, GODZ. 11.00

„Pettson i Findus. Najlepsza gwiazdka”

Małe Cinemarzenie

Stary Pettson i Findus – kot o duszy krnąbrnego dziecka, przygotowują się do gwiazdki. Trzeba znaleźć choinkę, wysprzątać, przygotować świąteczne potrawy i zrobić wiele innych poważnych rzeczy!

Kino „Marzenie”, bilety 10 zł

25 LISTOPADA, GODZ. 16.00

„Whitney”

Cinemarzenie

Whitney Houston była głosem swojego pokolenia i prawdziwą królową światowej sceny. Zainspirowała całe pokolenie wokalistek, a jej brawurowe wykonanie amerykańskiego hymnu w trakcie Super Bowl w 1991 roku przetrzało ścieżki niedostępne wcześniej dla czarnoskórych muzyków.

Kino „Marzenie”, bilety 10 zł

25 LISTOPADA GODZ. 17.00

„Akademia Mr Kleks” Elżbieta Chowaniec

Spektakl teatralny na motywach „Akademii Pana Kleksa” J. Brzechwy

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-30 zł

25 LISTOPADA GODZ. 18.00

15. Festiwal Sztuki ArtFest
„Ciechowski chciał być Poetą”

godz. 18.00

Spotkanie z książką Grzegorz Ciechowski „Obcy Astronom”, rozmowa z udziałem wydawcy i Anny Ciechowskiej.

godz. 19.30

Koncert zespołu Fonetyka, formacja wykona repertuar z płyty „Ciechowski”, muzyczne opracowanie tekstów poetyckich G.C., do których autor tekstu nie napisał nigdy muzyki.

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bilety: 5 zł

25 LISTOPADA GODZ. 19.00

„Płuca” Duncan Macmillan

Spektakl teatralny + 16

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

26-27 LISTOPADA, GODZ. 9.00

„Śpiewaj z Nami”

XXIII Ogólnopolski Festiwal Artystyczny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej.

Tarnowski Teatr im. L. Solskiego, wstęp wolny.

27 LISTOPADA, GODZ. 18.00

Mały ArtFest

Spektakl „O czymś i o niczym”

O czymś i o niczym, czyli o czym, można zapytać? Co to jest COŚ, a co to jest NIC? Jak wygląda COŚ, a jak NIC? A może nie ważny jest wygląd, tylko brzmienie? O czym zatem jest spektakl?

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bilety: 10 zł

27 LISTOPADA GODZ. 20.00

„Płuca” Duncan Macmillan

Spektakl teatralny + 16

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

28 LISTOPADA GODZ. 9.00, 11.30

„Akademia Mr Kleks” Elżbieta Chowaniec

Spektakl teatralny na motywach „Akademii Pana Kleksa” J. Brzechwy

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-30 zł

29 LISTOPADA GODZ. 9.00, 11.30

„Akademia Mr Kleks” Elżbieta Chowaniec

Spektakl teatralny na motywach „Akademii Pana Kleksa” J. Brzechwy

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-30 zł

29 LISTOPADA GODZ. 19.00

„Heroiny” Agata Biziuk

Spektakl teatralny + 16

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

29 LISTOPADA GODZ. 19.00

15. Festiwal Sztuki ArtFest

„Maleńczuk śpiewa Młynarskiego”

W interpretacjach Maleńczuka piosenki, wybrane według klucza, który sam artysta nazywa politycznym, celnie punktuja dzisiejszy „świat ten źle pomyślany”, w którym „pocziwy szewc zwyciężył smoka, a korzystają barany”.

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bilety: 75-90 zł

30 LISTOPADA GODZ. 9.00 | 11.30

„Akademia Mr Kleks” Elżbieta Chowaniec

Spektakl teatralny na motywach „Akademii Pana Kleksa” J. Brzechwy

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-30 zł

30 LISTOPADA GODZ. 11.00, 19.00

„Heroiny” Agata Biziuk

Spektakl teatralny + 16

Teatr im. L. Solskiego, ul. Mickiewicza 4, bilety: 10-40 zł

30 LISTOPADA GODZ. 20.00

Aga Zaryan: High & Low

Pierwsza dama polskiego jazzu. Na koncerty do Polski zostali zaproszeni muzycy, którzy brali udział w nagraniu nowej płyty. W trakcie

listopadowej trasy usłyszymy zarówno nowe, autorskie kompozycje, jak utwory z wcześniejszego repertuaru. Na scenie towarzyszyć jej będą: Michał Tokaj (fortepian), Sławomir Kurkiewicz (kontrabas, gitara basowa), wirtuoz gitary z Czech – David Dorużka oraz gwiazda instrumentów perkusyjnych z Portugalii, Pedro Segundo.

Kino „Marzenie”, bilety: 60 zł

1 GRUDNIA, GODZ. 18.00

„Już nie zapomnisz mnie”

Tomasz Stockinger

Tarnów. Pierwsze Niepodległe

Recital – z udziałem pianisty Stefana Gąsienca. Romantyczne i zadziorne, melancholijne i komiczne - piosenki autorstwa legend polskiej literatury muzycznej: Hemara, Tuwima, Warsa, Petersburskiego - wykonywane były naprzemiennie z żydowskimi szmoncesami, przedstawionymi w mistrzowski sposób przez aktora Tomasz Stockingera. Recital „Już nie zapomnisz mnie”, to piękne wspomnienie dwudziestolecia międzywojennego w muzyce i słowie. Wstęp wolny za wejściówkami, do pobrania w TCK. Ilość miejsc ograniczona.

Sala Lustrzana, ul. Wałowa 10

2 GRUDNIA, GODZ. 18.00

15. Festiwal Sztuki ArtFest

„Balet koparyczny”

Pokaz Izy Szostak. Obraz końca świata i człowieka przedstawia środowiskowo, w którym trudno wyznaczyć granicę między człowiekiem i maszyną. Gdzie wyjałowiono planetę a przegrzanie rozwoju technologicznego doprowadziło do wypalenia energii i zasobów naturalnych. Muszą powstać nowe ekosystemy i nowa forma komunikacji. / hala produkcyjna Klastera ul. Kochanowskiego 30

Centrum Sztuki Mościce, ul. Traugutta 1, bezpłatne wejściówki.

Informujemy, że szczegóły (godzina, data, cena biletu) dotyczące wydarzeń mogą ulec zmianie. Prosimy o wcześniejszą weryfikację na stronach organizatorów lub na www.kultura.tarnow.pl.

PERŁY TARNOWA

PAŁAC W GUMNISKACH

Opisując perły Tarnowa nie sposób nie wspomnieć o tej okazałej budowli. W południowo-wschodniej części Tarnowa. **Otoczona parkiem dawna rezydencja magnacka Sanguszków, ostatnich właścicieli Tarnowa, nieustannie zachwyca mieszkańców Tarnowa i turystów.**

Pałac został zbudowany w 1799 r. przez księcia Hieronima Sanguszkę. Wcześniej na tym miejscu stał drewniany dwór do którego przeniosła się w początkach XVIII wieku „zwierzchność zamkowa” (starosta) z podupadłego zamku na górze św. Marcina. W 1834 r. książe Władysław Sanguszko przebudował pałac, który stał się odtąd stałą rezydencją książąt Sanguszków. Pod koniec XIX wieku pałac został rozbudowany według projektu Feliksa Księżarskiego. Od strony zachodniej dobudowano wtedy neogotycką kaplicę.

Sam budynek pałacowy jest klasycystyczny z elementami eklektycznymi, murowany, dwupiętrowy, dwutraktowy, zbudowany na planie litery C. Wejście do pałacu mieści się od północy, które poprzedza kolumnowy portyk. Od południa budowla posiada skrzydła boczne, pomiędzy którymi stoi posąg Merkurego z brązu, a w wejściu do

Fot. P. Topolski

wschodniego skrzydła mamy neorenesansowy kamienny portal. W zachodniej części pałacu znajduje się sala balowa z kolumnami i dekoracją stiukową. Na parterze jest kilka pokoi z żaglastym sklepieniem. Natomiast w hallu głównym na parterze znajduje się neorenesansowy kominek z połowy XIX wieku.

Od północnej strony pałacu znajduje się park typu angielskiego (krajobrazowy) z licznym starodrzewem. Po południowej stronie jest dwupoziomowy ogród z fontanną i kamiennymi schodami. Tuż obok pałacu stoi XVIII-wieczna ofi-

cyna w formie dworku. Jest to budynek murowany, parterowy, na planie prostokąta, podpiwniczony, dwutraktowy z dwukolumnowym portykiem od frontu, z dachem czterospadowym.

W czasie II wojny światowej w pałac zajmowali Niemcy. Część wyposażenia ruchomego zostało przez nich oraz przez Rosjan wywieziona. Po wojnie w budynku mieścił się posterunek Milicji Obywatelskiej, później Tarnowska Szkoła Ogrodnicza a obecnie Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych im. Tadeusza Kościuszki.

(JAROSŁAW ZBRÓZEK)

Mirek Czyżykiewicz & Witold Cisło

Śpiewający i grający na gitarze Teryksa Mirek Czyżykiewicz oraz multiinstrumentalista i wirtuoz gitary barytonowej Witold Cisło – to duet, na którego

występ w Tarnowie wielu czekało. Już 8 listopada w sali widowiskowej Centrum Sztuki Mościce artyści zaprezentują autorski muzyczny projekt sceniczny.

Pochodzącego z Gorlic Czyżykiewicza wyróżnia charakterystyczny głos i swoisty typ emocji, gdzie jego własne aranżacje przerywa niespodziewanie krzyk, przejmujący szept, melorecytacja. Jego teksty pozostają niedoścignionym wzorem dla wielu młodych twórców. Artysta słowami potrafi oddać to, na co wielu z nas często nie znajduje własnych słów. Nadaje kształt emocjom, które możemy odnaleźć w każdej codzienności.

Podczas koncertu usłyszymy nowe gitarowe opracowania muzyki napisanej niegdyś przez Czyżykiewicza do wierszy takich poetów jak: Josif Brodski, Thomas Hardy w przekładach Stanisława Barańczaka, oraz utworów Jacka Kaczmarskiego, Włodzimierza Wysockiego czy Edwarda Stachury z muzyką Jerzego Satanowskiego. Nie zabraknie też autorskich piosenek barda w najnowszych gitarowych aranżacjach oraz piosenek śpiewanych przez niego do muzyki Witolda Cisło z tekstami Leona Sęka oraz Jacka Bończyka.

(LB)

Autyzm to nie wyrok

Rozmowa z Aleksandrą Strojną-Pałamar, zastępcą dyrektora ds. dydaktycznych w Niepublicznym Specjalnym Punkcie Przedszkolnym „Mały Książę” w Tarnowie

W czasie czerwcowej konferencji „Życie na niebiesko – zrozumieć autyzm”, współorganizowanej przez Urząd Miasta Tarnowa przekonywała Pani zebranych, że autyzm nie jest wyrokiem wydanym na dziecko. Co ma zatem zrobić rodzic, gdy już otrzyma pisemną diagnozę o autyzmie swojej pociechy?

Z pewnością diagnoza wywraca życie do góry nogami. Trzeba się zmierzyć z ogromnym wyzwaniem. **Osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu bez względu na poziom funkcjonowania wymagają wsparcia w wielu sferach swojego życia, a w szczególności w rozwoju społeczno-emocjonalnym i komunikacji.** Przede wszystkim z diagnozą nie można zostać samemu. W pierwszej kolejności należy zwrócić się do poradni, gdzie zespół specjalistów pomoże dobrze ukierunkować proces terapii. Należy również zwrócić uwagę na to jaka forma kształcenia będzie najbardziej korzystna dla dziecka. W wielu przypadkach najlepsze rozwiązanie to przedszkola specjalne, które są wyspecjalizowane w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Przedszkole „Mały Książę” powstało trzy lata temu właśnie z myślą o takich dzieciach. Jakie warunki trzeba spełnić, aby trafić do Państwa placówki?

Podstawą przyjęcia dziecka do naszego przedszkola jest posiadanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z diagnozą autyzmu. Ten dokument uprawnia dziecko do korzystania z bezpłatnej edukacji i terapii, która jest niezwykle ważna i pozwala na usprawnienie zaburzonych funkcji oraz rozwijać mocne strony dziecka.

Jak wygląda zwykły dzień w przedszkolu?

Nasze przedszkole działa jak każde inne. Realizujemy tę samą podstawę programową, chodzimy na spacer, odwiedzamy zaprzyjaźnione przedszkola,

uczestniczymy w różnych wydarzeniach i uroczystościach, obchodzimy urodziny i święta. A przy tym świetnie się bawimy.

Czym zatem przedszkole „Mały Książę” różni się od innych przedszkoli ogólnodostępnych czy integracyjnych?

Nasza placówka jest wyjątkowa, bo nasi podopieczni tacy są. To ich potrzeby decydują o organizacji pracy. Do każdego z uczniów podchodzimy podmiotowo i organizujemy proces edukacji tak, by był dopasowany do ich potrzeb i możliwości. Wyróżnia nas z pewnością zespół, w skład którego wchodzi nie tylko nauczyciele wychowania przedszkolnego i pedagodzy specjaliści, ale cały sztab innych specjalistów – psycholodzy, neurologopedzi, terapeuci integracji sensorycznej. Nasze grupy przedszkolne są bardzo małe, tworzy je czworo uczniów oraz dwie lub trzy osoby dorosłe – wychowawca grupy, drugi nauczyciel i pedagog specjalny. Dzięki małej liczebności grupy możemy poświęcić więcej czasu każdemu dziecku, wnikliwiej dokonywać obserwacji, a przy tym zaspokajamy wszystkie potrzeby uczniów. Ponadto w przedszkolu nie ma grup określonych wiekiem biologicznym. Owszem, kryterium wiekowe jest ważne, ale dla nas ważniejszy jest poziom funkcjonowania uczniów, co pozwala na dobór odpowiednich metod pracy. Dodatkowym atutem jest wyposażenie, które umożliwia wszechstronne wspieranie i stymulowanie rozwoju. Dysponujemy profesjonalnymi pomocami dydaktycznymi, sensorycznymi, edukacyjnymi. Mamy do dyspozycji salę z interaktywną podłogą, salę do integracji sensorycznej, salę „światła”, Montessori, jak również tablice interaktywne. Wszystkie te aspekty wpływają na wysoką jakość naszej placówki.

Czy przedszkole realizuje program Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka?

Tak się składa, że nasze przedszkole mieści się w tym samym budynku

trzy Tęki profilaktyki

Fot. A. Gawle

co Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie. Mamy wspólny organ prowadzący – Stowarzyszenie ICH LEPSZE JUTRO. Tym samym dzieci z przedszkola po codziennym pobycie, odbywają zajęcia WWRD w Poradni. W przypadku naszego przedszkola jest to niezwykle ważne, ponieważ wczesne wspomaganie to kolejne zajęcia terapeutyczne, mające na celu poprawę jakości życia naszych uczniów. **Zajęcia są prowadzone według odpowiednio dobranego harmonogramu, który pozwala na ich realizację, tak by nie przeciążać dzieci, ale żeby mogły czerpać same korzyści.**

W jaki sposób są prowadzone zapisy do przedszkola?

Nasza placówka prowadzi zapisy cały rok szkolny. Jest to z pewnością ważne dla rodziców, których dzieci uzyskują orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w środku roku. Nie tracimy czasu, który w naszej pracy jest tak niezwykle ważny. Przede wszystkim zachęcamy zainteresowanych do odwiedzenia nas i porozmawiania. Dzięki temu jesteśmy w stanie wstępnie określić potrzeby dziecka i dopasować do odpowiedniej grupy. Przyjmujemy dzieci w wieku 2,5-8 lat, pracujemy od 6.30 do 16.30, a więcej informacji można znaleźć na naszej stronie www.przedszkole.ichlepszegojutro.pl.

Czy zatem „życie na niebiesko” jest możliwe?

Jest to niezwykle trudne wyzwanie, szczególnie dla rodziców osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Jednak jest możliwe. **Pozwólmy dzieciom na bycie dziećmi, wspierajmy ich w niełatwej drodze, pozwólmy cieszyć się dzieciństwem, wykażmy zrozumienie, a z pewnością ich „niebieskie życie” będzie nabrało innych barw.**

WARTO SKORZYSTAĆ

Tarnowski Rower Miejski

Tarnowski Rower Miejski to wspólna propozycja Urzędu Miasta Tarnowa, Zarządu Dróg i Komunikacji w Tarnowie oraz firmy Nextbike Polska. Do dyspozycji tarnowian i odwiedzających nasze miasto jest 100 standardowych rowerów oraz 10 rowerów dziecięcych (to pierwsze takie rozwiązanie w Małopolsce).

Aby wypożyczyć rower, należy zarejestrować konto: za pomocą strony www.rover.tarnow.pl, przez aplikację mobilną Tarnowski Rower Miejski lub poprzez terminal. Otrzyma się wówczas SMS z numerem PIN, będącym – wraz z numerem telefonu – identyfikatorem w systemie. Konieczne jest także zasilenie konta kwotą minimum 10 złotych oraz potwierdzenie rejestracji poprzez kliknięcie w otrzymany mailem link aktywacyjny.

Tarnowski Rower Miejski będzie można wypożyczyć i oddać na dowolnej z dziesięciu rozlokowanych w całym mieście stacji: Plac Jana Szczepanika, Plac Sobieskiego, Góra Św. Marcina, Osiedle Zielone, Krzyska-Szkoła, Park Strzelecki, Mościce-Kwiatkowskiego, Centrum Sztuki Mościce, Osiedle Koszyckie, Dworzec PKP. Pierwsze 20 minut każdego wypożyczenia jest bezpłatne, a dla użytkowników korzystających z Tarnowskiej Karty Miejskiej w wersji Premium czas ten wynosi pół godziny. Mapa stacji, szczegółowe zasady korzystania oraz cennik dostępne są na stronie internetowej rover.tarnow.pl oraz na terminalach na poszczególnych stacjach wypożyczeń. W tym roku rowery będzie można wypożyczać do 30 listopada. W kolejnych latach sezon rozpoczynał będzie się 1 marca.

Sprawdź, ile ciepła zużywa twój budynek

W związku z rozpoczętym już sezonem grzewczym, można sprawdzić, ile ciepła zużywają poszczególne budynki, do których energię ciepłą dostarcza Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej.

W Internecie, na stronie na stronie <http://analizy.mpec.tarnow.pl> dostępna jest analiza zużycia ciepła w poszczegól-

Pałaskiego 81 - Tarnów

Administrator: Miejski Zarząd Budynków

Powierzchnia ogrzewana: 4203 m²

Zużycie ciepła w roku: 1495,4 GJ

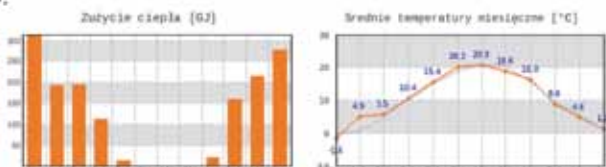
Raporty:

GJ	kWh	Analiza
----	-----	---------

Rok: 2011 2012 2013 2014 2015 2016

Miesiąc	Styczeń	Luty	Martec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpiec	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień	Średnia	Suma
Zużycie ciepła w GJ	244,7	251,3	291,7	111,2	13,3	0,0	0,0	0,0	0,0	13,3	120,7	154,0	273,3	1495,4
Średnia temperatura w °C	3,075	3,294	3,294	3,202	3,002	2,999	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000

Wykresy:

nych miesiącach roku, można też porównać pod względem efektywności energetycznej budynek, w którym się mieszka z innymi budynkami w mieście. Trzeba przy tym pamiętać, że analizowane dane dotyczą wyłącznie ciepła zużytego dla potrzeb centralnego ogrzewania, a powierzchnia ogrzewania podana została na podstawie zawartych umów lub zaktualizowanych danych podanych przez administratora budynku. Pomiary możliwe są dzięki odczytom z liczników zainstalowanych w węzłach ciepłowniczych. Na tej podstawie aktualizowane są na bieżąco informacje na stronie.

Bądź na bieżąco

Jeśli chcesz być na bieżąco, zapisz się do naszego bezpłatnego newslettera. Wystarczy, że zarejestrujesz swój adres e-mail w naszej bazie. Będziemy we wtorki i w piątki wysyłać ci najświeższe informacje zaczerpnięte bezpośrednio u źródła. Jak dołączyć do grona subskrybentów? Na stronie www.tarnow.pl kliknij w baner „TarNow”, znajdujący się z prawej strony witryny. Następnie wpisz swój adres e-mail w odpowiednim polu. Na swoją pocztę otrzymasz wiadomość z linkiem aktywacyjnym, który należy kliknąć, by znaleźć się w naszej bazie.

Nowa siedziba czytelnicy MBP

Od początku października tarnowianie mogą korzystać z nowej czytelnicy czasopism bieżących Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Krakowskiej 4. Została ona przeniesiona na parter, tak aby mieszkańcy mieli do niej łatwiejszy dostęp. Istotne jest to zwłaszcza w przypadku ludzi starszych oraz osób z niepełnościami.

Czytelnia jest czynna sześć dni w tygodniu: w poniedziałki i soboty w godz. 9-15, od wtorku do piątku w godz. 9-18. Czytelnicy znajdą w niej aktualną prasę, automat z kawą, wygodne krzesła oraz sofę. Jest też regał do bookcrossingu, służący chętnym do wymieniać się książkami, które będzie można czytać na miejscu lub zabrać do domu.

(SM)

Fot. P. Topolski

ZPS doceniony przez pacjentów

Zespół Przychodni Specjalistycznych w Tarnobrzegu zajął drugie miejsce w wojewódzkim etapie plebiscytu „Hipokrates Małopolski 2018”, organizowanego przez „Gazetę Krakowską”. Wcześniej tarnobrzejska przychodnia zwyciężyła na powiatowym etapie plebiscytu. Pacjenci wybierali w nim najbardziej godnych polecenia lekarzy, pielęgniarki, położne, farmaceutów, a także przyjazne pacjentom przychodnie i szpitale.

Pacjenci docenili Zespół Przychodni Specjalistycznych, oddając głosy w kategorii „Przychodnia przyjazna pacjentowi”. Głosowanie odbywało się za pomocą SMS-ów. – *Dziękujemy pacjentom za to, że nam zaufali, docenili i oddali na nas głos. Największa w tym zasługa wszystkich pracowników przychodni – lekarzy, pielęgniarek, personelu porządkowego i administracyjnego. To ich zaangażowanie decyduje o naszym wizerunku w oczach pacjentów* – podkreśla Jarosław Kolenko, prezes zarządu Zespołu Przychodni Specjalistycznych. W jego ocenie do sukcesu placówki przyczyniły się też odbywające się w weekendy liczne akcje profilaktyczne, organizowane lub współorganizowane przez ZPS, takie jak „Kolorowe Soboty” czy badania bioder dla niemowląt. Prezes podkreślił, że pracownicy ZPS chętnie zgłaszają się do udziału w tych akcjach, a pacjenci chętnie z nich korzystają.

(DM)

Nie daj się grypie!

Wysoka gorączka, ból gardła, ostry napadowy kaszel, nieżyt nosa, bóle mięśniowe i kostno-stawowe – to najczęstsze objawy infekcji wirusowej jaką jest grypa. Jak sobie z nią radzić?

Grypa jest chorobą zakaźną układu oddechowego. Wirus przenoszony jest drogą kropelkową, dlatego też dróg rozszewienia jej prątków jest kilka. Związane są one głównie ze złą higieną oraz z przebywaniem w miejscach, o dużym ryzyku spotkania chorego. Grypa rozpoczyna się gwałtownie. Niemal równocześnie z pojawieniem się wirusa w organizmie, występują bardzo silne objawy, uniemożliwiające pracę osobom aktywnym zawodowo. Grypa jest szczególnie niebezpieczna dla dzieci i osób starszych, a także dla ludzi o słabej odporności. Niewyleczona prowadzi do wielu groźnych powikłań, jak np. zapalenie krtani, oskrzeli, płuc, mózgu lub opon mózgowych, zainicjowanie astmy oskrzelowej, zapalenie mięśnia sercowego lub osierdzia, czy niewydolność nerek.

Grypa na ogół trwa od 7 do 14 dni a jej leczenie polega głównie na łagodzeniu objawów. Podczas kuracji podaje się środki przeciwgorączkowe, przeciwzapalne, przeciwbólowe (łagodzące bolesność głowy, stawów, mięśni, gardła) oraz środki zmniejszające obrzęk błony śluzowej jam nosowych. Nie podaje się natomiast antybiotyków, które są stosowane przy infekcjach bakteryjnych. Wskazany jest reżim łóżkowy; zaleca się także lekką dietę i picie znacznych ilości napojów. Leki zwalczające wirusa grypy stosuje się tylko w ciężkich przypadkach lub kiedy jest ryzyko wystąpienia powikłań. Największą korzyść z leczenia można uzyskać, gdy zostanie ono rozpoczęte w czasie pierwszych 24-30 godzin od początku choroby.

Aby zapobiec ciężkiemu przebiegowi grypy w przyszłości warto się przeciwko niej zaszczepić. Dostępne na rynku farmaceutycznym szczepionki nie gwarantują nam co prawda, iż nie „złapiemy” wirusa, ale zdecydowanie złagodzą przebieg choroby. Ze względu na częste zjawisko mutowania wirusa grypy, lekarze zalecają, by szczepić się co roku.

(LB)

BILANS MIESIĄCA

„Pomocna dłoń”

Od października w **Mościckim Centrum Medycznym, w pomieszczeniach Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego na II piętrze, działa Ośrodek Opieki Zastępczej oferujący całodobowy 2-tygodniowy pobyt dla 370 osób niesamodzielnych w ramach projektu „Pomocna dłoń”, współfinansowanego ze środków unijnych. Ośrodek udziela w tym okresie całodobowych, czasowych świadczeń zdrowotnych dla osób niesamodzielnych w przypadku braku możliwości sprawowania opieki przez jej opiekuna nieformalnego lub potrzeby odpoczynku opiekuna.**

W ramach projektu odbywają się także całodobowe konsultacje poprzez infolinię (nr tel. 14 688 05 99), podczas których pielęgniarki odpowiadają na pyta-

nia opiekunów osób niesamodzielnych oraz udzielają indywidualnych porad, jak również wizyty domowe świadczone przez pielęgniarkę środowiskową, która udziela opiekunowi i/lub osobie niesamodzielnej, w miejscu zamieszkania świadczenia pielęgnacyjne, usprawniające i lecznicze.

Wszelkie szczegółowe informacje nt. projektu „Pomocna dłoń” można uzyskać w sekretariacie ZOL-u osobiście (MCM, ul. Kwiatkowskiego 15, II piętro), telefonicznie (nr tel. 14 68 80 523) lub poprzez e-mail (pomocnadlon@mcm.net.pl).

Nowy operator 997

Przypominamy, że od października numer alarmowy 997 jest obsługiwany przez operatora numeru 112. Dla miesz-

kańców w praktycznym wymiarze nic się nie zmieni – numer alarmowy 997 nadal będzie funkcjonował, ale po jego wybraniu dzwoniący połączy się nie z dyżurnym policji, tylko z operatorem numerów alarmowych Centrum Powiadomienia Ratunkowego.

Zmiana operatora ma przede wszystkim spowodować jak najszybsze uzyskanie pomocy przez zgłaszającego, a także odciążać dyspozytorów służb ratowniczych, do których często trafiają bezzasadne wezwania. Operator, z którym połączymy się wybierając numer 112, zbierze wszystkie informacje dotyczące naszego zgłoszenia i w formie elektronicznej przekaże je dyżurnemu policji. Dyżurny na podstawie tych informacji podejmie decyzję o sposobie interwencji.

(LB, DM)

porady nie od parady

Iwona Mielec
psycholog w Poradni Psychologiczno-
-Pedagogicznej w Tarnowie

Lekcja pierwsza: Komunikacja

Każdy kochający rodzic pragnie, by jego dziecko czuło się bezpieczne i szczęśliwe, było samodzielne i odpowiedzialne, wytrwałe i zaradne. Jak to osiągnąć? Jakimi metodami? Czy są uniwersalne sposoby komunikowania z dziećmi w różnym wieku? Odpowiedź na te pytania otrzymują rodzice uczęszczając na zajęcia „Szkoły dla Rodziców i Wychowawców” w naszej poradni. Podstawą jest prawidłowa komunikacja z dzieckiem i świadomość, że to my – rodzice, modelujemy zachowanie dzieci poprzez własne postępowanie. Dzieci naśladują bowiem nasze gesty, słowa, sposób reagowania.

Podstawowym warunkiem komunikacji jest słuchać tak, aby

dziecko chciało do nas mówić i mówić tak, by dziecko chciało nas słuchać. Jeśli dziecko przychodzi do nas z problemem, nie mówmy mu, że porozmawiamy z nim później, ponieważ teraz nie mamy czasu. Zawsze musimy mieć czas na rozmowę z dzieckiem i cierpliwość, aby wysłuchać go do końca. Często musimy przerwać wykonywaną czynność, odłożyć gazetę, wyłączyć telewizor, aby podczas rozmowy nawiązać kontakt wzrokowy z dzieckiem. Niedopuszczalne jest wyśmiewanie, negowanie, krytykowanie tego, co mówi dziecko. W ten sposób obniżamy poczucie jego wartości.

Dziecko w każdym wieku potrzebuje rodzica, który jest blisko, znajduje czas, by wysłuchać i porozmawiać bez oceniania. Wówczas jest szansa, że gdy będzie miało problemy, zwróci się właśnie do rodzica o radę czy pomoc. Wydaje się to oczywiste, ale tak naprawdę dla wielu dorosłych te warunki są trudne do spełnienia. Tłumaczą się pracą, własnymi problemami i koniecznością sprostania licznym obowiązkom naraz.

Czasami wystarczą niewielkie korekty, wystarczy zmodyfikować sposób formułowania wypowiedzi, zadbać o zrozumiałe i czytelne dla dziecka przekazy. Właśnie tego typu kompetencje i umiejętności są kształtowane w trakcie zajęć w Szkole dla Rodziców.

Warto przekonać się o tym samemu i skorzystać z oferty Poradni. W ostatnich trzech latach z zajęć Szkoły dla Rodziców skorzystała prawie setka tarnowskich rodziców. W związku z tak dużym zainteresowaniem w bieżącym roku szkolnym poradnia przygotowała jeszcze więcej miejsc. Szkoła czeka!

Uwaga: pieszy na drodze!

Piesi są najmniej chronionym uczestnikiem ruchu drogowego. W zderzeniu z rozpędzonym samochodem szanse na wyjście bez poważnych obrażeń są dla nich niewielkie. Nie znaczy to jednak, że życie i zdrowie pieszego zależy wyłącznie od rozsądku i wyobraźni kierowcy. Bezpieczne zachowanie pieszych na drodze może być nieocenionym działaniem prewencyjnym. Jak zatem poruszać się po drodze, aby być bezpiecznym?

- Pamiętaj – pieszy ma obowiązek poruszać się po chodniku, a w przypadku jego braku po poboczu. Tylko w przypadku braku pobocza pieszy może poruszać się po jezdni.
- Jeśli idziesz po poboczu lub po jezdni jesteś zobowiązany iść lewą stroną. Wówczas najlepiej widzisz zbliżający się pojazd.
- Idąc po jezdni zajmuj miejsce najbliższej jej krawędzi, a w przypadku, gdy widzisz nadjeżdżający pojazd to Twoim obowiązkiem jest ustąpić miejsca kierującemu.
- Jeżeli chcesz bezpiecznie przejść na drugą stronę jezdni, skorzystaj z przejścia dla pieszych, jeżeli oczywiście ono istnieje.
- Możesz przejść na drugą stronę jezdni poza przejściem dla pieszych jednakże tylko w miejscu oddalonym od tego przejścia co najmniej o 100 m.
- Nie możesz wejść na jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd – nawet jeśli korzystasz z przejścia dla

pieszych. Samochód musi mieć odpowiednią odległość, aby się zatrzymać. Jeżeli nie potrafisz ocenić prędkości nadjeżdżającego pojazdu, poczekaj aż on przejedzie i zanim przejdiesz na drugą stronę ponownie skontroluj sytuację na drodze.

- Nie wchodź na jezdnię spoza pojazdu lub innej przeszkody, ograniczającej widoczność drogi. Najczęściej taka sytuacja ma miejsce na przystankach komunikacyjnych, gdzie pieszy wchodzi na jezdnię spoza stojącego na nim autobusu, nie upewniając się, czy ma możliwość bezpiecznego przejścia.
- **Poruszając się po drodze po zmierzchu jako pieszy masz możliwość zaobserwowania oświetlonego pojazdu z dużej odległości, natomiast widoczność człowieka idącego drogą jest bardzo ograniczona. Zadбай o swoje bezpieczeństwo i korzystaj z elementów odbłaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu.**
- Jeżeli widzisz pieszego, który swoim zachowaniem stwarza zagrożenie dla siebie i innych uczestników ruchu drogowego – nie bądź obojętny udziel mu pomocy lub powiadom służby ratunkowe.

(LB)

PREZENTACJE

Fot. A. Gawle

Juniorki Pałacu z nadziejami na medale

O sile drużyny decydują zawodniczki z pierwszej ligi.

W kadrze zespołu piłkarek ręcznych MKS Pałac Młodzieży Tarnów, rywalizującego w Małopolskiej Lidze Juniorek, znajduje się obecnie dwanaście zawodniczek - pięć z rocznika 2000, pięć z rocznika 2001 oraz po jednej z roczników 2002 i 2003. – *Niestety z głównego w tym sezonie rocznika 2000 pozostało niewiele dziewczyn, choć początkowo była to dosyć duża grupa. Bardzo tego żałuję, ponieważ jest to pierwszy rocznik, który ja prowadzę od samego początku, czyli od czwartej klasy szkoły podstawowej* – mówi szkoleniowiec drużyny, Tomasz Śmieszek.

O sile drużyny stanowią głównie dwie szczypiornistki urodzone w roku 2000: Wiktoria Kostuch oraz Aleksandra Ochońska. Obie występują w tym sezonie – na zasadzie użyczenia – także w barwach beniaminka pierwszej ligi, drużyny TS MKS San Jarosław (Wiktoria Kostuch w trzech pierwszych meczach rzuciła 27 bramek). Obie zaliczyły już także debiut w PGNiG Superlidze. W drugiej części sezonu 2016/17 występowały bowiem w grającym wówczas w najwyższej klasie rozgrywkowej MKS Olimpia-Beskid Nowy Sącz. Trzecią,

wiodącą szczypiornistką w „siódmce” trenera Tomasza Śmieszka jest o rok młodsza od swoich koleżanek, Katarzyna Kucajda. – *To są dziewczyny, które zdobywają najwięcej bramek, na nich oparta jest cała gra drużyny. Oczywiście, gdyby nie cały zespół, to nie byłoby jednak także tych trzech zawodniczek* – dodaje trener.

Tomasz Śmieszek nie ukrywa, że do tej pory drużyna nie osiągnęła sukcesów na miarę jego oczekowań. Jest jednak szansa, że zmieni się to w tym sezonie. Tarnowianki bardzo udanie rozpoczęły bowiem rozgrywki, wygrywając dwa pierwsze mecze: 33-23 z MKS Olimpia-Beskid Nowy Sącz oraz 41-29 z Kusym Kraków. Zrobiły więc spory krok w stronę awansu do rozgrywek szczebla centralnego. Tym bardziej, że w Małopolskiej Lidze Juniorek występują tyl-

Stoją od lewej: trener Tomasz Śmieszek, Daria Adamska, Gabriela Brożek, Aleksandra Ochońska, Katarzyna Kucajda, Bogna Ochońska, Oliwia Baut. W dolnym rzędzie od lewej: Aleksandra Stach, Martyna Rataj, Weronika Skrzypek, Nadia Buch, Wiktoria Kostuch, Aleksandra Pazdro.

ko cztery drużyny (tą czwartą jest SPR Olkusz), z których dwie zagrają w 1/16 finału Mistrzostw Polski. – *W tym roku mieliśmy trochę problemów kadrowych i graliśmy praktycznie bez bramkarki. Musiała bronić dziewczyna dużo młodsza, która nie bardzo sobie radziła. To był nasz największy problem, bo w piłce ręcznej jest to bardzo ważna pozycja. Gdyby ta pozycja była lepiej obsadzona, myślę, że mieliśmy szanse powalczyć o wyższe cele. Teraz co prawda broni też dużo młodsza dziewczyna, urodzona w 2003 roku Nadia Buch, ale radzi sobie znacznie lepiej. W dodatku niewykluczone, że w najbliższym czasie treningi wznowi inna bramkarka, która miała niedługą przerwę w treningach* – opowiada Tomasz Śmieszek.

Szkoleniowiec Pałacu nie ukrywa, że liczy w tym sezonie nie tylko na zajęcie jednego z dwóch pierwszych miejsc w rozgrywkach Małopolskiej Ligi Juniorek. Ma również nadzieje, że jego podopieczne przejdą przez wszystkie trzy fazy rozgrywek centralnych i w marcu przyszłego roku powalczą o medale Mistrzostw Polski.

(SM)

W SZATNI

Marcel Tyl

Piłkarz tarnowskiej Unii. Urodził się 22 lata temu w Tarnowie. Maturę zdał w III Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie, niedawno ukończył studia na Akademii Górniczo-Hutniczej, a obecnie studiuje na Uniwersytecie Jagiellońskim. Mówi o sobie, że przez 22 lata nie było rzeczy czy osoby, która pochłaniałaby go bardziej niż piłka nożna.

Ulubiona dyscyplina

Kto uważnie przeczytał wstęp łatwo odgadnie odpowiedź na to pytanie, jednak poza piłką nożną lubię... szachy. Analogii między futbolem a tą dyscypliną jest całkiem sporo. Wszystkie kombinacje, taktyki czy idee mają na to wpływ.

Najważniejsze wydarzenie

Gdy byłem młodszy za największe wydarzenia uznawałem powołanie do juniorskiej kadry Polski czy debiut w seniorach Unii. Niedawno zmarł mój przyjaciel - Hubert i to wydarzenie chciałbym zaliczyć do tych najważniejszych.

Najbardziej bolesna porażka

Spadek w poprzednim sezonie z Unii Tarnów z trzeciej ligi. Nie wiem czy jest to najbardziej bolesna porażka, ale na pewno jedna z najbardziej odczuwalnych. Kiedyś Szejwk powiedział do porucznika Lukaszka, że z „pomyłek człowiek się uczy, jak na przykład jeden giser Adamiec z fabryki Dańka, który zamiast wody napił się kwasu solnego.” Mam nadzieję, że ten spadek będzie krokiem w tył, który pozwoli Unii Tarnów zrobić dwa do przodu.

Najlepszy sportowiec

Najlepszy jest piłkarz Barcelony i reprezentacji Argentyny, Leo Messi. Co do tego nie mam żadnych wątpliwości.

Trenerski autorytet

Marcelo Bielsa, Grzegorz Tyl, Johan Cruyff, Pep Guardiola. Jest tych autorytetów całkiem sporo, ponieważ w przyszłości sam chciałbym zostać trenerem.

Sport i pieniądze

To dobrze, że pieniądze, i to nie takie małe, są inwestowane w sport, szczególnie w piłkę nożną. Mam nadzieję, że będą one jeszcze większe. Niejeden czytelnik, prawdopodobnie, się ze mną nie zgodzi, dlatego chciałbym wszystkich uspokoić. Nigdy nie widziałem, aby worek pieniędzy strzelił bramkę.

Fot. A. Gawle

SPRINTEM

Reprezentantka AZS PWSZ Tarnów, Anna Brożek wywalczyła w Innsbrucku tytuł wicemistrzyni świata senierek we wspinaczkę sportową w konkurencji na czas. O krok od podium była także jej klubowa koleżanka, Aleksandra Kałużka, która ostatecznie sklasyfikowana została na czwartej pozycji.

Wspaniałym sukcesem żużlowców Grupy Azoty Unii Tarnów zakończył się występ w rozegranym na torze w Gorzowie Wielkopolskim finałowym turnieju Drużynowych Mistrzostw Polski Juniorów. Drużyna w składzie: Patryk Rolnicki, Dawid Rempala, Mateusz Cierniak i Przemysław Konieczny (rezerwowi) sięgnęła po czwarty w historii klubu tytuł mistrzowski.

Siostry Aleksandra i Natalia Kałużkie startowały w odbywających się w Buenos Aires Młodzieżowych Igrzyskach Olimpijskich. Zawody te rozgrywane były w formacie olimpijskim, a reprezentantki AZS PWSZ Tarnów zajęły w nich miejsca siódme (Aleksandra) i ósme (Natalia).

Jakub Jamróg sięgnął w duńskim Brovst po tytuł żużlowego mistrza Europy par. Partnerami zawodnika Grupy Azoty Unii Tarnów w „złotej” drużynie byli Grzegorz Zengota z Falubazu Zielona Góra oraz Tobiasz Musielak z forBET Włókniarza Częstochowa. Tarnowianin zaprezentował się na torze czterokrotnie, zdobywając 5 punktów oraz 3 bonusy.

Startujący w kategorii 81 kg Arkadiusz Dziarmaga z Błękitnych-MPEC Tarnów wywalczył trzecie miejsce w rozgrywanych w Warszawie Mistrzostwach Polski seniorów w judo. Był to pierwszy w historii tarnowskiego klubu medal w kategorii seniorów.

Jedenastoletnia Emilia Nizio jako pierwsza tarnowianka została powołana do tenisowej kadry Polski (U12). Zawodniczka UKS ACT Sport Tarnów uczestniczyła w obozie przygotowania motorycznego, który odbył się w Cetniewie.

Maciej Gładysz zajął drugie miejsce w kartingowych Mistrzostwach Polski w kategorii Mini Rok. Ekipa TTSK K-Team Tarnów, w której startowali ponadto Natalia Gładysz i Kajetan Gawron, wygrała w tej kategorii klasyfikację drużynową.

(SM)

Fot. A. Gawle

PO MEDALU ŁEZKA SIĘ W OKU ZAKRĘCIŁA

Z Arkadiuszem Dziarmagą, zawodnikiem Błękitnych-MPEC Tarnów, brązowym medalistą tegorocznych Mistrzostw Polski w judo, rozmawia Stefan Mikulski

W Mistrzostwach Polski w Warszawie zdobył pan pierwszy w historii Błękitnych medal w kategorii seniorów. Co czuje człowiek, który w wieku 20 lat stał się już legendą klubu?

Czuję się świetnie, choć przed startem nie wiedziałem o tym, że mam szansę zapisać się w historii. Trener dopiero po wygranej walce o trzecie miejsce powiedział mi, że zdobyłem dla klubu pierwszy medal na seniorskich zawodach. Byłem bardzo szczęśliwy i nie ukrywam, że łezka się w oku zakręciła. Podchodziłem do tych zawodów bardzo spokojnie. Zdaję sobie sprawę, że jestem jeszcze młody i mam przed sobą dużo czasu, a najbliższe dwa lata będę jeszcze walczył w kategorii młodzieżowej. Dzięki zimnej głowie udało się jednak stanąć na podium.

Po trzech walkach wygranych przed czasem, w półfinale przegrał pan przez ippon. Ta porażka nie wybiła chyba jednak pana z rytmu...

W walce o finał przegrałem z Damianem Szwarnowieckim, czyli z piątym zawodnikiem tegorocznych Mistrzostw Świata. Nie była to więc porażka przynosząca ujmę, a wychodzę z założenia, że przegrane też bardzo dużo uczą. Wiadomo, że do każdej walki podchodziłem z myślą o zwycięstwie, ale wiedziałem, że przegrałem z nie byle kim. Do walki o trzecie miejsce też podszedłem z zimną głową. Miałem zresztą dużo czasu na ochłonięcie, gdyż pojedynki półfinałowe i ten o brązowy medal dzieliły aż cztery godziny.

Wróćmy do początków. Jak zaczęła się pana przygoda z judo?

W drugiej klasie szkoły podstawowej, jak chyba każdy młody chłopak chciałem trenować piłkę nożną. Któregoś dnia poszliśmy z tatą na Błękitnych. Trafiliśmy akurat na trening judo i tata powiedział, żebyśmy popatrzyli, jak ćwiczą. Spodobało mi się to, przyszedłem na jeden trening, drugi, i tak zostało już do końca. Moją pierwszą trenerką była Barbara Wójcicka, czyli zdobywczyni

pierwszego w dziejach Błękitnych medalu wśród seniorów, potem trafiłem do trenera Krzysztofa Sieniawskiego, który prowadzi mnie do teraz.

Co uważa pan za największy sukces w swojej karierze?

Bezspornie medal zdobyty w Mistrzostwach Polski seniorów. Ten rok był jednak w ogóle dla mnie bardzo udany. Pokazałem się w Europie, zajmując trzecie miejsce w rozegranych w Gdyni zawodach Pucharu Europy juniorów. W Polsce oprócz seniorskiego „brązu” zdobyłem natomiast srebrny medal indywidualnych Mistrzostw Polski juniorów i złoty medal – z ekipą Czarnych Bytom – drużynowych MP w tej kategorii wiekowej. Wcześniej zdobyłem po dwa brązowe medale w MP juniorów i juniorów młodszych.

Nie jest tajemnicą, że klub z Bytomia chciał sprowadzić pana do siebie na stałe...

Tak rzeczywiście było, ale nie dałem się skusić. W Tarnowie jest dużo lepsza atmosfera niż w Bytomiu i nie chciałem tam trenować. Za pozostaniem w Tarnowie przemawiały także dwie inne rzeczy. Po pierwsze trener, który moim zdaniem jest jednym z najlepszych w Polsce, jeżeli chodzi o przygotowanie techniczne. Większość szkoleniowców bazuje głównie na pracy w siłowni, a trener Krzysztof Sieniawski ogromną wagę przywiązuje do techniki. Na początku nie widać może efektów tego, ale z wiekiem to procentuje, co dobrze widać na moim przykładzie. Po drugie, zdecydowałem się na naukę w Tarnowie. Jestem studentem drugiego roku administracji i bezpieczeństwa wewnętrznego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej. Muszę godzić zajęcia z treningami, co nie jest łatwe, ponieważ trenuję codziennie od poniedziałku do piątku dwa razy dziennie, ale na razie daję radę.

Jakie plany na najbliższą przyszłość?

Mistrzostwa Polski w Warszawie zakończyły praktycznie sezon i w najbliższym czasie nie czekają mnie starty w ważnych dla mnie turniejach. Jednym z celów na przyszły rok jest natomiast medal w Akademickich Mistrzostwach Polski (miałem w nich wystartować już w tym roku, ale pojechałem na Puchar Europy do Sarajewa). Chciałbym też powalczyć o miejsce na podium w Młodzieżowych Mistrzostwach Polski i może poprawić swój wynik z seniorskich mistrzostw. Fajnie byłoby sięgnąć w którejś z tych imprez po „złoto”, bo dotychczas nie udało mi się go zdobyć indywidualnie w żadnym turnieju rangi mistrzowskiej.

UWAGA TALENT

GRZEGORZ IDZIAK

Grzegorz Idziak jest jednym z wyróżniających się młodych koszykarzy MUKS 1811 Unii Tarnów. Ten mierzący 195 cm zawodnik, mimo że w maju skończył dopiero 14 lat, z powodzeniem gra nie tylko w meczach kadetów („A” i „B”), ale także w rozgrywkach juniorów, w których przychodzi mu rywalizować z zawodnikami starszymi od siebie o trzy lata. Jego trwająca już od czterech lat przygoda ze sportem rozpoczęła się jednak od innej piłki.

– Na początku trenowałem piłkę nożną. Po dwóch tygodniach znudziło mi się to i mama zapisała mnie na koszykówkę. Te treningi od razu mi się spodobało i potem myślałem już tylko o tym – mówi Grzesiek. Na co dzień jest on uczniem ósmej klasy Szkoły Podstawowej w Zawadzie, gdzie jego nauczycielem wychowania fizycznego, jest prowadzący do niedawna drużynę seniorów MUKS 1811 Unii Tarnów, Krzysztof Wawrzonek.

Jego pierwszym trenerem był, pracujący wówczas w Pałacu Młodzieży, Tomasz Żmuda. Potem trafił pod opiekę Łukasza Stawarza, u którego reprezentował barwy Szkoły Podstawowej nr 9 w rozgrywkach Grupa Azoty Minibasket Ligi oraz występował w MUKS 1811 Unii Tarnów. Obecnie Grzesiek trenuje pod okiem trenera Michała Skowrona. W ubiegłym sezonie wybrany został najlepszym zawodnikiem prowadzonych przez Krakowski Okręgowy Związek Koszykówki rozgrywek młodzików, w których był także drugim strzelcem – średnia 22.91 pkt. na mecz (w lidze kadetów „B”, grając ze starszymi osiągnął średnią 17.31 pkt., co dało mu czwarte miejsce w lidze). Był regularnie powoływany do kadry Małopolski rocznika 2004, a w ostatnim Memoriale Michała Smętka kadetów został „królem” strzelców.

– Grzesiek trenuje obecnie pięć razy w tygodniu. Jego umiejętności pozwalają mu na grę ze starszymi rocznikami i myślę, że w perspektywie rysuje się przed nim szansa na powołanie do kadry Polski. Jak na swój

Fot. A. Gawle

wzrost, Grzesiek jest bardzo wszechstronnym graczem. W miarę dobrze operuje piłką, choć musi się jeszcze bardziej przykładać do gry obronnej, a w ataku popracować nad powiększeniem repertuaru swoich zagrań, szczególnie w lewą stronę. Powinien także poprawić grę na tablicy – mówi Łukasz Stawarz. Dodaje przy tym, że jego wychowanek wie o swoich brakach i cały czas stara się je poprawiać, tak aby być coraz bardziej kompletnym graczem. Dla Grzeska najważniejsza jest w tej chwili koszykówka. – Mój pierwszy plan na przyszłość to koszykówka. Jeżeli natomiast coś nie wyjdzie, to pomyślę o studiach na medycynie lub jakimś pokrewnym kierunku. Jego koszykarskim ideałem jest zawodnik NBA, Stephen Curry, którego ceni za styl gry, łatwość rzutu i bardzo dużą liczbę zdobywanych punktów.

(SM)

SPORTOWY FLESZ

Lubię czasem polewitować...

Patronat Narodowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzeja Dudy
w Stulecie Odzyskania Niepodległości

Prezydent Tarnowa Roman Ciepela
Przewodniczący Rady Miejskiej w Tarnowie Ryszard Pagacz
Komitet Organizacyjny Święta Miasta Tarnowa
„Pierwsze Niepodległe”

zapraszają

TARNÓW Pierwsze Niepodległe 1918-2018

Święto Miasta Tarnowa – Pierwsze Niepodległe – Dzień Pamięci o Zwycięskim Zrywie Niepodległościowym w Tarnowie

30 PAŹDZIERNIKA

- godz. 12:00** – Sesja Rady Miejskiej i Rady Powiatu Tarnowskiego, wręczenie Nagród im. Tadeusza Tertila oraz premiera filmu „Tadeusz Tertil – burmistrz niepodległości” – *Ratusz*,
- godz. 13:20** – Odsłonięcie rzeźby burmistrza Tadeusza Tertila – *Rynek/Pasaż*,
- godz. 14:00** – Apel Pamięci przy mogiłach legionistów, złożenie kwiatów na grobie Tadeusza Tertila – *Cmentarz Stary*,
- godz. 15:00** – Msza Św. z udziałem chóru Pueri Cantores Tarnovienses – *Katedra*,
- godz. 16:30** – Uroczystość rocznicowa – *Grób Nieznanego Żołnierza*,
- godz. 19:00** – Gala „Tarnów – Pierwsze Niepodległe”, koncert w wykonaniu Orkiestry Akademii Beethovenowskiej z udziałem Chóru Filharmonii Krakowskiej – *Hala PM, ul. Gumniska 28*.

Bezpłatne wejściówki do odebrania w Wydziale Kultury UMT - Rynek 7 od 23 października

31 PAŹDZIERNIKA

- godz. 12:00** – Wystawa „Czerwonym Tramwajem do Przystanku Niepodległość” – *Sala Lustrzana, ul. Wałowa 10*
- godz. 12:00 i 18:00** – Spektakl Teatru Nie Teraz "Wyklęci 44" – *Sala Pałacu Młodzieży*
- godz. 18:00** – Koncert Roberta Maciejewskiego „Paderewski, Chopin” z udziałem kwintetu smyczkowego – *Sala Lustrzana*.

Wstęp wolny

10 LISTOPADA

- godz. 19:00** – Koncert galowy z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości w wykonaniu chóru Puellae Orantes z udziałem orkiestry „Sinfonia Galicya” – *Centrum Sztuki Mościce*.

Bezpłatne wejściówki do odebrania w Wydziale Kultury UMT - Rynek 7 od 6 listopada

11 LISTOPADA

Narodowe Święto Niepodległości

- godz. 11:10** – Inscenizacja historyczna „Odwojowanie Tarnowa 1918” – *teren przy cmentarzu w Mościcach*,
- godz. 12:00** – Uroczystości na cmentarzu w Mościcach,
- godz. 15:00** – Msza Św. w intencji Ojczyzny z udziałem chóru Puellae Orantes – *Katedra*,
- godz. 16:15** – Uroczystość rocznicowa – *Grób Nieznanego Żołnierza*,
- godz. 17:00** – Solski Patriotycznie – *Amfiteatr, ul. Kopernika 4*.

POZOSTAŁE WYDARZENIA:

UROCZYSTOŚCI PATRIOTYCZNE: 18 października, godz. 10:30 „Razem z Ósemką świętujemy niepodległość!” – przemarsz uczniów klas 1-4 SP nr 8 osiedlowymi uliczkami; 29 października, godz. 19:00 połączone Gale VII Festiwalu Niepodległości i Finałowa Projektu „Pierwsi Niepodlegli” - kino „Marzenie”; 9 listopada, godz. 12:00 „Dąb pamięci im. Stefana Syrkai” – teren ZSO nr 6; 9 listopada, godz. 9:00 „W hołdzie poległym za niepodległość” – cmentarz nr 202, ul. Szpitalna; 9 listopada, godz. 10:15 „Dzień dla Niepodległej” – przemarsz uczniów SP nr 5 ulicami: Słoneczna, Skowronków, Lwowska, Jasna; 9 listopada, godz. 11:00 odsłonięcie tablicy „Ulica Niepodległości” – ul. Krakowska 1; 14 listopada, godz. 9:00 msza św. w Katedrze oraz odsłonięcie tablicy upamiętniającej Pierwszy Punkt Udzielania Pomocy i Kontaktów Przerzutowych na Węgry – „Hotel Polski”, ul. Dworcowa; 16 listopada, godz. 16:00 Jubileusz 110. rocznicy powstania MBP – Sala Lustrzana.

KONCERTY, SPEKTAKLE, SEANSE FILMOWE: 20 października, godz. 18:00 koncert fortepianowy Jitki Cechovej – Sala Lustrzana; 9 – 11 listopada, godz. 19:00 spektakl „Warto było” – Teatr; 7 listopada, godz. 19:00 koncert Bartasa Szymoniaka – TCK; 8 listopada, godz. 18:00 tryptyk filmów dokumentalnych na temat I wojny światowej w Małopolsce Wschodniej – TCK; 10 listopada, godz. 17:00 koncert chóru „Bonum Carmen” – Sala Lustrzana; 1 grudnia, godz. 19:00 koncert Tomasza Stockingera – Sala Lustrzana.

WYSTAWY: 22-31 października „Wolność i poeci” – TCK; 22-31 października „Radioodbiorniki i radiostacje z okresu II Wojny Światowej” – TCK; 27 października – 13 stycznia „Wielcy Sarmaci Tego Kraju; Wielkie Sarmatki Tego Kraju” – BWA; 17-22 listopada Krajowa Wystawa Filatelistyczna „Tarnów 2018 – Pierwsze Niepodległe” – Sala Lustrzana.

SPORT, TURYSTYKA: 3 października, godz. 10:00 do 13:00 „Szlakiem Niepodległej” wędrowka śladami cmentarzy z okresu I wojny w Tarnowie i okolicach – SP nr 8; 13 października, godz. 16:00 XIV Memoriał Pływacki Pamięci J.P.II – basen PWSZ; 16-30 października, godz. 16:00 spacerki po Tarnowie szlakiem niepodległościowym – TCI; 16 października, godz. 10:30 turniej niepodległościowy piłki nożnej – boisko piłkarskie ZSME; 29-30 października, godz. 10:00 wycieczka „Śladami Niepodległej po Tarnowie” – ZSB; 30 października, godz. 8:30 „Rowerem ku Niepodległej” – start: Teatr; 7-8 listopada, godz. 8:00 Mistrzostwa Tarnowa Szkół Średnich w Piłce Siatkowej – Hala Sportowa TOSiR ul. Krupnicza 8A; 10 listopada, godz. 9:00 „100 sportowców dla Niepodległej” turniej sportowy w tenisie stołowym dla uczniów szkół podstawowych – SP nr 1; 10 listopada, godz. 10:00 turniej szachowy – parafia pw. bł. Karoliny w Tarnowie; 11 listopada, godz. 11:00 Narodowy Bieg 100-lecia Odzyskania Przez Polskę Niepodległości – start: teren obok parku wodnego TOSiR.

27 października, godz. 10:00 – 18:00 okolicznościowa stacja nadawcza Polskiego Związku Krótkofalowców HF100TPN – Rynek; 22 listopada, godz. 10:00 debata „Polska Niepodległa” – V LO.